

KREDİ RİSKİ AZALTIM TEKNİKLERİNE İLİŞKİN TEBLİĞ

BİRİNCİ KISIM Başlangıç Hükümleri

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, bankaların, Standart Yaklaşım kapsamında risk ağırlıklı tutar ve Temel İDD Yaklaşımı kapsamında risk ağırlıklı tutar ve beklenen kayıp hesaplanmasında kullanacakları kredi riski azaltım tekniklerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 43, 45 ve 93 üncü maddeleri ile 28/6/2012 tarihli ve 28337 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Banka: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,
- b) Birincil alacaklar: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan birincil alacakları,
- c) Dilim: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan dilimi,
- ç) Emtia: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan emtiayı,
- d) Fonlanmış kredi koruması: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan fonlanmış kredi korumasını,
- e) Fonlanmamış kredi koruması: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan fonlanmamış kredi korumasını,
- f) İkincil alacaklar: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan ikincil alacakları,
- g) Kanun: 5411 sayılı Bankacılık Kanununu,
- ğ) Kolektif yatırım kuruluşları (KYK): Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kolektif yatırım kuruluşlarını,
- h) Koruma alıcısı: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan koruma alıcısını,
- ı) Koruma satıcısı: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan koruma satıcısını,
- i) Koruma tutarı: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan koruma tutarını,
- j) Kredi derecelendirme kuruluşu (KDK): Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi derecelendirme kuruluşunu,
- k) Kredi riski azaltımı: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi riski azaltımını,
- l) Krediyeye bağlı tahvil: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan krediyeye bağlı tahvili,
- m) Kredi temerrüt swabı: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi temerrüt swabını,
- n) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
- o) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- ö) Marj sözleşmesi: Yönetmeliğin Ek-2’sinde tanımlanan marj sözleşmesini,
- p) **(Değişik:RG-20/1/2016-29599)⁽²⁾** Menkul kıymet finansman işlemleri: Repo işlemleri, ters repo işlemleri, menkul kıymet ödünç işlemleri ve kredili menkul kıymet işlemlerini,
- r) Özel netleştirme sözleşmesi: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan netleştirme sözleşmesini,
- s) Referans varlık: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan referans varlığı,
- ş) Standart Yaklaşım: Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen yaklaşımı,
- t) Temel İDD Yaklaşımı: Temerrüt olasılığının içsel olarak hesaplandığı ancak temerrüt halinde kayıp ve dönüştürme oranı değerlerinin Kurum tarafından belirlendiği içsel derecelendirmeye dayalı kredi riski hesaplama yaklaşımını,
- u) Temerrüt halinde kayıp (THK): Karşı tarafın temerrüdünden kaynaklanan zararın, temerrüt anındaki bakiyeye oranını,

- ü) Temerrüt olasılığı (TO): Karşı tarafın bir yıllık süre içerisinde temerrüde düşme olasılığını,
- v) Teşkilatlanmış borsalar: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan teşkilatlanmış borsaları,
- y) Toplam getiri swabı: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan toplam getiri swabını,
- z) Volatilité: Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan volatilitéyi,
- aa) Yönetmelik: 28/6/2012 tarihli ve 28337 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliği ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kredi Riski Azaltım Teknikleri

Kredi riski azaltımının dikkate alınması

MADDE 4 – (Değişik:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

(1) Bankalar, Standart Yaklaşım kapsamında risk ağırlıklı tutarın ve Temel İDD Yaklaşımı kapsamında risk ağırlıklı tutarın ve beklenen kaybın hesaplanmasında, bu Tebliğ hükümlerine uygun olarak kredi riski azaltımını dikkate alabilir. Kredi riski azaltımı ile birlikte artışı yaşanabilecek hukuki, operasyonel, likidite ve piyasa riskleri dahil tüm riskler için strateji, ilgili kredinin değerlendirilmesi, değerlendirme, sistemler, kredi korumasının başarısız olması veya etkinliğinin azalmasına ilişkin risklerin kontrolü ve kredi riski azaltımından kaynaklı konsantrasyon riskinin yönetimi de dahil olmak üzere bankaların izleme ve kontrol prosedürlerine ve süreçlerine sahip olmaları gerekir.

(2) Bankaların teminatların zamanında nakde dönüştürülmesini sağlamak amacıyla karşı tarafın temerrüdünün ortaya konulabilmesi ve teminatlarının nakde dönüştürülmesi için gerekli hukuki şartların olduğundan emin olunmasını ve akabinde işlemlerin gecikmeksizin başlayabilmesini temin edecek açık ve etkin süreç ve prosedürlere sahip olmaları gerekir.

(3) Kurum yapacağı denetimlerde söz konusu prosedür ve süreçlerin yeterliliğini değerlendirerek gerek görmesi halinde denetime tabi kuruluşun bazı kredi riski azaltım tekniklerini bu Tebliğ kapsamında sınırlandırabilir. Ayrıca finansal tablolara ve risk yönetimine ilişkin kamuya yapılması zorunlu olan açıklamalara ilişkin Kurumun eksiklik görmesi halinde kredi riski azaltım tekniklerinin bankaca dikkate alınmasına izin verilmez.

(4) KDK tarafından ihraca özgü bir derecelendirme yapılırken kredi riski azaltım unsurunun dikkate alınmış olması durumunda, bu ihraca ilişkin sermaye yükümlülüğünün belirlenmesinde söz konusu kredi riski azaltım unsuru tekrar dikkate alınmaz.

Fonlanmış ve fonlanmamış kredi korumasının kabulü

MADDE 5 – (1) Kullanılan kredi koruması yöntemlerine ve bu yöntemlere ilişkin politika ve prosedürlere uygun olarak yapılacak kredi riski azaltımı sözleşmeleri ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde hukuken bağlayıcı ve uygulanabilir nitelikte olmalıdır.

(2) Bankalar, kredi korumasının etkinliğinin sağlanması ve korumaya ilişkin risklerin dikkate alınması amacıyla gerekli tüm tedbirleri alır.

(3) Fonlanmış kredi korumasında sadece İkinci Kısım, Birinci Bölümde belirtilen araçlar ile İkinci Kısım, Üçüncü Bölümde belirtilen krediye bağlı tahvil işlemleri aracılığıyla sağlanan korumalar dikkate alınabilir.

(4) Fonlanmış kredi korumasının dikkate alınabilmesi için, banka, borçlunun veya duruma göre yeddi eminin iflas etmesi, temerrüde veya ödeme şartına düşmesi durumunda ya da sözleşmede belirtilen başka bir ödeme şartının belirlenmesi halinde, koruma sağlayan varlıkları zamanında nakde dönüştürme ya da alıkoyma hakkına sahip olmalıdır. Koruma sağlayan varlıkların değeri ile kredi borçlusunun kredi kalitesi arasında önemli ölçüde pozitif korelasyon bulunmamalıdır.

(5) Fonlanmamış kredi korumasının dikkate alınması için sözleşme şartlarının ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde kanunen bağlayıcı ve ifa edilebilir olması gereklidir. Sadece İkinci Kısım, İkinci Bölümde sayılan koruma sağlayıcılardan sağlanan garantiler ve İkinci Kısım, Üçüncü Bölümde sayılan kredi temerrüt swabı ile toplam getiri swabı işlemleri aracılığıyla bunlardan sağlanan korumalar dikkate alınabilir.

(6) Bankaların kredi korumalarını dikkate alabilmeleri için Üçüncü Kısımda belirtilen asgari şartları sağlamaları gerekmektedir.

Kredi riski azaltım tekniklerinin kullanımı

MADDE 6 – (1) Kredi riski azaltım tekniklerinin kullanıldığı hiç bir alacağın risk ağırlıklı tutarı ve beklenen kayıp tutarı, bu tekniklerin kullanılmadığı aynı nitelikteki bir alacağından yüksek olamaz.

(2) Risk ağırlıklı tutar hesaplamalarına yansıtılmış olan kredi korumaları, bu Tebliğ kapsamında tekrar dikkate alınmaz.

(3) Repo işlemleri veya menkul kıymet ya da emtia ödünç işlemleri uyarınca devralınan, ödünç alınan veya teslim alınan nakit, menkul kıymet veya emtia teminat olarak dikkate alınır.

(4) Standart Yaklaşım kapsamında tek bir alacak için birden fazla türde kredi koruması sağlanması durumunda, ilgili alacak, her bir koruma türüyle korunan kısımlara ayrılır ve her bir kısma ilişkin risk ağırlıklı tutar kendisine ait koruma türü dikkate alınarak bu Tebliğ ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ayrı ayrı hesaplanır.

(5) Standart Yaklaşım kapsamında tek bir tarafça sağlanan kredi korumalarının farklı vadelerinin bulunması halinde, dördüncü fıkrada açıklanan yaklaşım uygulanır.

İKİNCİ KISIM

Kredi Riski Azaltım Tekniklerinde Kullanılabilecek Kredi Koruma Araçları ile Koruma Sağlayıcılar ve Kredi Türevleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Kredi Riski Azaltım Tekniklerinde Kullanılabilecek Fonlanmış Kredi Koruması Araçları

Bilanço içi netleştirme

MADDE 7 – (1) Banka ve işlemin karşı tarafının karşılıklı alacaklarının bilanço içi netleştirilmesi, fonlanmış kredi koruması olarak dikkate alınabilir. Dikkate alma, 8 inci madde hükümlerine aykırılık teşkil etmemesi kaydıyla, banka ve işlemin karşı tarafı arasındaki karşılıklı hesap bakiyeleriyle sınırlıdır. Netleştirme sözleşmeleri kapsamında, risk ağırlıklı tutar ve/veya beklenen kayıp bulunurken sadece kredi ve mevduat hesapları dikkate alınabilir.

Özel netleştirme sözleşmeleri

MADDE 8 – (1) Kredi riski azaltımında Dördüncü Kısım, Üçüncü Bölümde açıklanan Kapsamlı Finansal Teminat Yöntemini kullanan bankalar, repo işlemleri, menkul kıymet veya emtia ödünç işlemleri ve/veya bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemleri kapsayan iki taraflı netleştirme sözleşmelerini dikkate alabilir. Yönetmeliğin 21 inci maddesindeki hükümler saklı kalmak üzere, bu sözleşmeler uyarınca alınan teminatın ve ödünç alınan menkul kıymetlerin veya emtianın dikkate alınabilmesi için, 9 ve 10 uncu maddelerde belirtilen teminatla ilgili dikkate alınma koşullarına uygun olmaları gerekir.

Dikkate alınabilecek finansal teminatlar (Değişik başlık:RG-23/10/2015-29511)⁽¹⁾

MADDE 9 – (1) (Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)⁽¹⁾ Aşağıda belirtilen finansal kalemler teminat olarak dikkate alınabilir:

a) Krediyi kullandıran banka nezdindeki mevduat ya da nakit benzeri kıymetler.

b) Merkezi yönetimler ve merkez bankalarınca ihraç edilen, bir KDK tarafından derecelendirilmiş ve Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 kapsamında kredi kalitesi kademesi dört ya da daha üstün olan borçlanma araçları.

c) Bankalarca ve aracı kurumlarca ihraç edilen, bir KDK tarafından derecelendirilmiş ve Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 kapsamında kredi kalitesi kademesi üç ya da daha üstün olan borçlanma araçları.

ç) Diğer kuruluşlarca ihraç edilen, bir KDK tarafından derecelendirilmiş ve Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 kapsamında kredi kalitesi kademesi üç ya da daha üstün olan borçlanma araçları.

d) Bir KDK tarafından kısa vadeli derecelendirmesi yapılmış olan ve Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 kapsamında kredi kalitesi kademesi üç ya da daha üstün olan kısa vadeli borçlanma araçları.

e) Ana endekslere dahil hisse senetleri veya bu hisse senetlerine çevrilebilir tahviller.

f) Altın.

g) Bir KDK tarafından derecelendirilmiş, Menkul Kıymetleştirmeye İlişkin Risk Ağırlıklı Tutarların Hesaplanması Hakkında Tebliğ, Dördüncü Kısımın Birinci Bölümünde yer alan hükümler

kapsamında kredi kalitesi kademesi üç ya da daha üstün olan yeniden menkul kıymetleştirme pozisyonları hariç menkul kıymetleştirme pozisyonları.

(2) Birinci fıkranın (b) bendi uygulamasında merkezi yönetimler veya merkez bankaları tarafından ihraç edilen borçlanma araçları aşağıda belirtilenleri de içerir.

a) Bölgesel yönetimler ve yerel yönetimlerce ihraç edilen borçlanma araçlarından Yönetmeliğin Ek-1'i uyarınca kurulu buldukları ülkenin merkezi yönetiminden alacaklar gibi ele alınanlar.

b) Kamu kuruluşlarınca ihraç edilen borçlanma araçlarından Yönetmeliğin Ek-1'i uyarınca merkezi yönetimlerden alacaklar gibi ele alınanlar.

c) Çok taraflı kalkınma bankalarınca veya uluslararası teşkilatlarca ihraç edilen borçlanma araçlarından Yönetmeliğin Ek-1'i uyarınca yüzde sıfır risk ağırlığına tabi tutulanlar.

(3) Birinci fıkranın (c) bendi uygulamasında bankalar ve aracı kurumlarca ihraç edilen borçlanma araçları, aşağıda belirtilenleri de içerir.

a) Bölgesel yönetimler ve yerel yönetimlerce ihraç edilen borçlanma araçlarından Yönetmeliğin Ek-1'i uyarınca kurulu buldukları ülkenin merkezi yönetiminden alacaklar gibi ele alınmayanlar.

b) Kamu kuruluşlarınca ihraç edilen borçlanma araçlarından Yönetmeliğin Ek-1'i uyarınca bankalardan alacaklar gibi ele alınanlar.

c) Çok taraflı kalkınma bankalarınca ihraç edilen borçlanma araçlarından Yönetmeliğin Ek-1'i uyarınca yüzde sıfır risk ağırlığına tabi tutulmayanlar.

(4) Bankalar ve aracı kurumlarca ihraç edilen borçlanma araçlarından bir KDK tarafından derecelendirilmemiş olanlar, aşağıda belirtilen koşulları sağlamaları şartıyla dikkate alınabilir.

a) Teşkilatlanmış bir borsaya kote edilmiş olması.

b) Birincil alacak olması.

c) İhraççısının, bir KDK tarafından derecelendirilmiş aynı öncelik sırasına sahip başka ihraçlarının bulunması, bu ihraçların tümünün derecelerinin kredi kalitesi kademelerinin üç ya da daha üstün olarak belirlenmiş olması.

ç) (c) bendinde belirtilenlerden daha riskli olduğuna dair herhangi bir bilginin bulunmaması.

d) Piyasa likiditesinin yeterli olduğunun kanıtlanabilmesi.

(5) KYK'ya yapılan yatırımlar;

a) Piyasalarda günlük fiyat kotasyonlarının oluşması,

b) KYK'nın sadece birinci ve dördüncü fıkralar çerçevesinde dikkate alınabilir nitelikte olan varlıklara yatırım yapmış olması,

c) KYK'nın Yönetmelik, Ek-1, Birinci Bölüm, altmış sekizinci fıkroda belirtilen şartları sağlaması

koşuluyla teminat olarak dikkate alınabilir. KYK'nın başka bir KYK'ya yatırım yapması durumunda, (a) ilâ (c) bentlerinde belirtilen koşullar her iki KYK için de aranır.

(6) KYK'nın yatırım yaptığı varlıklara finansal koruma sağlanmasına yönelik olarak türev finansal araçlardan faydalanması veya faydalanma imkânına sahip olması, KYK'ya yapılan yatırımların dikkate alınabilirliğine engel teşkil etmez.

(7) **(Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)** ⁽¹⁾ Birinci ve dördüncü fıkralar çerçevesinde dikkate alınabilir nitelikteki varlıkların yanında başka varlıklara da yatırım yapmış olan bir KYK'nın veya KYK'nın yatırım yaptığı başka bir KYK'nın, dikkate alınabilir nitelikte olmayan söz konusu varlıklara kuruluş sözleşmesi uyarınca yatırım yapması durumunda söz konusu KYK kredi riski azaltımı kapsamında dikkate alınamaz.

(8) Birinci fıkranın (b) ilâ (d) bentleri ile (g) bendi kapsamında, bir borçlanma aracı veya menkul kıymetleştirme pozisyonu için iki KDK tarafından verilmiş iki farklı derecenin bulunması halinde, daha az avantajlı olan derece esas alınır. İki den fazla derecenin mevcudiyeti halinde, en avantajlı iki dereceden daha az avantajlı olanı esas alınır.

Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminde dikkate alınabilecek ilave teminatlar

MADDE 10 – (1) 9 uncu maddede belirtilen teminatlara ek olarak, Dördüncü Kısımda yer alan Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminin kullanıldığı durumlarda;

a) Ana endekslere dâhil olmayan ancak, teşkilatlanmış borsalarda işlem gören hisse senetleri veya bu hisse senetlerine çevrilebilir tahviller,

b) Piyasalarda günlük fiyat kotasyonları oluşan ve sadece 9 uncu maddenin birinci ve dördüncü fıkraları çerçevesinde dikkate alınabilir nitelikte olan araçlar ile (a) bendinde sayılan varlıklara yatırım yapan KYK'lara yapılan yatırımlar teminat olarak dikkate alınabilir.

(2) KYK'nın başka bir KYK'ya yatırım yapması durumunda, birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen koşullar her iki KYK için de aranır.

(3) KYK'nın yatırım yaptığı varlıklara finansal koruma sağlanmasına yönelik olarak türev finansal araçlardan faydalanması veya faydalanma imkânına sahip olması, KYK'ya yapılan yatırımların dikkate alınabilirliğine engel teşkil etmez.

(4) **(Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)**⁽¹⁾ 9 uncu maddenin birinci ve dördüncü fıkraları çerçevesinde dikkate alınabilir nitelikte olan araçlar ile birinci fıkranın (a) bendinde sayılan varlıkların yanında başka varlıklara da yatırım yapmış olan bir KYK kredi riski azaltım kapsamında teminat olarak dikkate alınamaz.

Temel İDD Yaklaşımında dikkate alınabilecek ilave teminatlar

MADDE 11 – (1) 9 uncu ve 10 uncu maddelerde belirtilen teminatlara ilave olarak risk ağırlıklı tutar ile beklenen kayıp tutarının Temel İDD Yaklaşımı kapsamında hesaplandığı durumlarda, aşağıda belirtilen teminatlar da dikkate alınabilir.

a) İkinci fıkrada belirtilen gayrimenkul ipotekleri.

b) **(Değişik:RG-23/10/2015-29511)**⁽¹⁾ Üçüncü fıkrada belirtilen ticari işlemlerden kaynaklanan finansal alacaklar.

c) Dördüncü fıkrada belirtilen diğer fiziki teminatlar.

ç) Beşinci fıkrada belirtilen finansal kiralama konusu mallar.

(2) **(Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)**⁽¹⁾ Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1'in kırküçüncü fıkrası kapsamında yer alan ikamet amaçlı gayrimenkuller ile Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 uyarınca teminatı olduğu bir alacağa yüzde elli risk ağırlığı uygulanabilmesini sağlayan ticari amaçlı gayrimenkuller aşağıda belirtilen nitelikleri haiz olmaları durumunda teminat olarak dikkate alınabilirler.

a) Gayrimenkulün değerini ve borçlunun performansını birlikte etkileyen makroekonomik faktörler haricinde, teminata konu gayrimenkulün değerinin borçlunun kredi değerliliğine önemli ölçüde bağlı olmaması gerekir.

b) İlgili alacağın geri ödemelerinin esasen teminata konu gayrimenkul veya projenin performansına değil, borçlunun diğer kaynaklardan geri ödeme kapasitesine bağlı olması gerekir. Alacağın geri ödemesi, teminat olarak gösterilen gayrimenkulün yarattığı nakit akışına önemli ölçüde bağlı olamaz.

(3) **(Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)**⁽¹⁾ Kredi borçlusunun çalışanlarından olan alacaklar, dâhil olduğu risk grubundan alacaklar ile menkul kıymetleştirmeye, sendikasyon kredisindeki paya ve kredi türevlerine konu olan alacaklar hariç olmak kaydıyla, borçlunun ticari veya finansal işlemlerinden kaynaklanan vadesi bir yıl veya daha az olan finansal alacakları teminat olarak dikkate alınabilir.

(4) Birinci fıkranın (a) ile (ç) bentlerinde belirtilenler dışındaki fiziki varlıkların aşağıda ve 23 üncü maddede belirtilen koşulları haiz olmaları şartıyla teminat olarak dikkate alınmaları Kurumun iznine tabidir.

a) Teminatın değerinde önemli bir azalma olmaksızın hızlı bir şekilde elden çıkarılabileceği likit bir piyasanın bulunması gerekir. Likit piyasanın varlığı banka tarafından düzenli olarak teyit edilmelidir.

b) Teminatın güvenilir ve kamuya açıklanmış bir piyasa fiyatının bulunması gerekir. Fiyat bilgisinin kamuya açıklanmış endeksler gibi güvenilir kaynaklardan edinilmesi ve normal şartlar altında işlemin fiyatını yansıtmaması halinde teminatın fiyatı güvenilir kabul edilir. Fiyatlara kolaylıkla, yönetsel ve finansal ilave bir yük getirmeden düzenli olarak ulaşılabilmesi halinde teminatın fiyatı kamuya açıklanmış kabul edilir.

c) Piyasa fiyatları, teminatın nakde dönüştürülmesi için gereken zaman ile maliyet ve teminattan elde edilecek gelir analiz edilmelidir.

ç) **(Değişik:RG-23/10/2015-29511)**⁽¹⁾ Nakde dönüşmesi neticesinde elde edilen gelirin, teminatın değerinin yüzde yetmişinden az olduğu teminatların, nakde dönüşen aynı tür teminatlara

sayıca oranı yüzde onu aşamaz. Piyasa fiyatlarının volatilitésinin yüksek olduğu durumlarda, teminatın değerlemesi daha ihtiyatlı yapılır.

(5) 49 uncu maddenin dördüncü fıkrasında yer alan hükümler çerçevesinde, 24 üncü maddede belirtilen koşulların yerine getirildiği durumlarda, finansal kiralama işlemleri, finansal kiralamaya konu mallar ile teminatlandırılmış alacak gibi ele alınır.

Dikkate alınabilecek diğer fonlanmış kredi korumaları

MADDE 12 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

(1) Krediyi kullandıran banka adına koşulsuz olarak ve cayılamaz şekilde rehnedilmiş olmaları şartıyla, saklama sözleşmesi haricindeki sözleşmeler kapsamında başka bir banka veya aracı kuruma yatırılan mevduat ya da nakit benzeri kıymetler diğer fonlanmış kredi korumaları olarak dikkate alınabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Fonlanmamış Kredi Koruması Kapsamında Dikkate Alınabilecek Koruma Sağlayıcılar

Koruma sağlayıcılar

MADDE 13 – (Değişik:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

(1) Aşağıda sayılanlar, borçlunun risk ağırlığından daha düşük risk ağırlığına tabi olmaları kaydıyla, fonlanmamış kredi korumaları kapsamında koruma sağlayıcısı olarak dikkate alınabilir.

a) Merkezi yönetimler ve merkez bankaları.

b) Bölgesel yönetimler ve yerel yönetimler.

c) Çok taraflı kalkınma bankaları.

ç) Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 uyarınca alacakları yüzde sıfır risk ağırlığına tabi tutulan uluslararası kuruluşlar.

d) Kamu kuruluşları.

e) Bankalar ve aracı kurumlar ile Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1'in Birinci Bölümünün yirmibeşinci fıkrası kapsamında yer alan finansal kuruluşlar.

f) Bankanın ana ortaklığı ile bankanın bağlı ortaklık ve iştirakleri de dâhil,

1) Menkul kıymetleştirme pozisyonları için verdikleri garantiler hariç olmak üzere bir KDK tarafından derecelendirilmiş kuruluşlar,

2) Bir KDK tarafından derecelendirilmemiş ancak risk ağırlıklı tutar ve beklenen kayıp tutarlarını Temel İDD Yaklaşımı kapsamında hesaplayan bankalar tarafından içsel olarak derecelendirilmiş kuruluşlar.

3) Menkul kıymetleştirme pozisyonları için verilen garantiler için bir KDK tarafından derecelendirilmiş ve verilen derecelendirme notu koruma sağlandığı tarihte bir veya ikinci kredi kalitesi kademesine eşleşen ve bundan sonraki izleyen dönemde ise ilk üç kredi kalitesi kademesinden birine eşleşen bir not alan kuruluşlar.

(2) Temel İDD Yaklaşımı kapsamında risk ağırlıklı tutar ve beklenen kayıp tutarlarını hesaplayan bankaların, bir garantörü koruma sağlayıcısı olarak dikkate alabilmeleri için garantörün Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin ekinde yer alan EK-2'ye uygun olarak derecelendirilmesi gerekir.

(3) Yabancı ülkelerin yetkili otoritelerince, finansal kuruluşlar tarafından sağlanan garantilerin sermaye yeterliliği düzenlemeleri kapsamında bankalar ve aracı kurumlardan sağlananlar gibi değerlendirilmesi durumunda söz konusu finansal kuruluşlar koruma sağlayıcısı olarak dikkate alınabilir. Kurul, gerekli görmesi halinde bu fıkradaki uygulamayı ülke bazında sınırlandırabilir.

Temel İDD Yaklaşımında çifte temerrüt etkisinin yansıtılmasında kullanılacak koruma sağlayıcılarına ilişkin kriterler

MADDE 14 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

(1) Aşağıdaki koşulları sağlayan bankalar ve aracı kurumlar, sigorta ve reasürans şirketleri ve ihracat kredi kuruluşları, Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin ekinde yer alan EK-1'in Birinci Bölümünün dördüncü fıkrası kapsamında çifte temerrüt etkisinin yansıtılması amacıyla fonlanmamış kredi koruması sağlayıcısı olarak dikkate alınabilir.

- a) Fonlanmamış kredi koruması sağlama konusunda yeterli uzmanlığa sahip olması.
- b) Bir KDK tarafından derecelendirilmiş ve Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 kapsamında 3 ya da daha üstün olan bir kredi kalitesi kademesinde değerlendirilmiş olması.
- c) Koruma sağlandığı esnada ya da takip eden herhangi bir dönem için bankanın koruma sağlayıcısına ilişkin yaptığı TO tahmininin, Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 kapsamında 2 ya da daha üstün bir kredi kalitesi kademesine en az bir kere tekabül etmiş olması şartıyla, 3 ya da daha üstün bir kredi kalitesi kademesine tekabül ediyor olması.

(2) Birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen şart bankalar ve aracı kurumlar için aranmaz.

Merkezi yönetim veya merkez bankaları tarafından sağlanan kontrgarantilerin fonlanmamış kredi koruması olarak dikkate alınabilirliği (Değişik başlık:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

MADDE 15 – (1) Bu Bölümde belirtilen koruma sağlayıcılar tarafından sağlanan kredi korumalarına merkezi yönetim veya merkez bankaları tarafından kontrgaranti sağlanması durumunda 28 inci maddede belirtilen şartların sağlanması koşuluyla koruma sağlayıcı olarak merkezi yönetim veya merkez bankaları dikkate alınabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kredi Türevleri

Koruma sağlayıcı araçlar

MADDE 16 – (1) Aşağıda sayılan türdeki kredi türevleri ve bu kredi türevlerini içeren ya da ekonomik etkileri açısından benzer olan araçlar kredi riski azaltımında dikkate alınabilir.

- a) Kredi temerrüt swapları.
- b) Toplam getiri swapları.
- c) Krediyeye bağlı tahvillerin nakden fonlanmış kısımları.

(2) Bir toplam getiri swapı ile kredi koruması sağlandığı ve swap üzerinden tahsil edilen net ödemelerin net gelir olarak kaydedildiği, fakat korunan varlığın değerindeki azalmalar için gerçek değer azaltılması ya da karşılık ayrılması yoluyla gerekli düzeltmelerin yapılmadığı hallerde, kredi koruması dikkate alınmaz.

(3) Alım satım hesabı dışındaki bir alacak için alım satım hesaplarında kayıtlı bir kredi türeviyle finansal koruma sağlanması halinde, korumanın dikkate alınabilmesi için kredi riskinin üçüncü bir taraf ya da taraflara transfer edilmesi gereklidir. Kredi riski azaltımının dikkate alınmasına ilişkin diğer koşullara da uyulması şartıyla, korumanın dikkate alındığı durumlarda risk ağırlıklı tutarların ve/veya beklenen kaybın hesaplanmasında Dört ilâ Yedinci Kısımlarda belirtilen kurallar uygulanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kredi Riski Azaltım Tekniklerinde Kullanılacak Koruma Sağlayıcı Araçlarda, Koruma Sağlayıcılarında ve Kredi Türevlerinde Aranan Özellikler

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Şartlar

Risk yönetimi

MADDE 17 – (1) Kredi riski azaltım tekniklerini kullanmak isteyen bankaların bu tekniklerin kullanılmasından kaynaklanan riskleri yönetmek için yeterli risk yönetim süreçlerine sahip olmaları zorunludur. Bu süreçleri tesis etmeyen bankalar kredi riski azaltım tekniklerini kullanamazlar.

(2) Bankalar kredi riski azaltım tekniklerinin etkilerini hariç tutarak da alacaklara ilişkin kredi riskini sürekli bir şekilde değerlendirmelidir. Repo işlemlerinde, menkul kıymet veya emtia ödünç verme/alma işlemlerinde, sadece bu fıkranın uygulanmasında işleme konu olan alacağın tutarı olarak işlemin net tutarı kabul edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Fonlanmış Kredi Korumasında Kullanılacak Kredi Koruması Araçlarında

Aranan Özellikler

Bilânço içi netleştirme sözleşmeleri

MADDE 18 – (1) Bilânço içi netleştirme sözleşmelerinin kredi riski azaltımında dikkate alınabilmesi için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi esastır.

a) Karşı tarafın ödeme aczine düşmesi veya iflas etmesi de dahil her koşulda ve ilgili tüm ülkelerde bu sözleşmelerin hukuken geçerli ve bağlayıcı olması.

b) Banka tarafından bilânço içi netleştirme sözleşmesi kapsamındaki aktif ve pasiflerin her an tespit edilebilmesi.

c) Kredi korumasının sonlanması sebebiyle ortaya çıkabilecek risklerin izlenmesi ve kontrol edilmesi.

ç) İlgili risk tutarlarının net değer bazında izlenmesi ve kontrol edilmesi.

Özel netleştirme sözleşmeleri

MADDE 19 – (1) Özel netleştirme sözleşmelerinin ve sözleşmeyle sağlanan teminatların kredi riski azaltımında dikkate alınabilmesi için aşağıdaki şartlar sağlanmalıdır.

a) Karşı tarafın ödeme aczine düşmesi veya iflas etmesi de dahil her koşulda ve ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde bu sözleşmelerin hukuken geçerli ve bağlayıcı olması.

b) Sözleşmenin, ödeme aczine düşülmesi veya iflas hali de dâhil karşı tarafın temerrüdü durumunda, temerrüde düşmeyen tarafa o sözleşme kapsamındaki tüm işlemleri sona erdirme ve tasfiye etme hakkı vermesi.

c) Sözleşme uyarınca, sona erdirilen ve/veya tasfiye edilen işlemler üzerinden doğan kazanç ve zararların bir tarafın diğer tarafa tek bir net tutarda borçlu olmasını sağlayacak şekilde netleştirilmesi.

ç) Teminatların 20 nci maddenin bir ilâ beşinci fıkralarında belirtilen asgari şartları sağlaması.

Finansal teminatların dikkate alınmasına ilişkin asgari şartlar (Değişik başlık:RG-23/10/2015-29511)⁽¹⁾

MADDE 20 – (1) (Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)⁽¹⁾ Finansal teminatların dikkate alınabilmesi için, düşük korelasyon ilişkisinin varlığı, teminatın hukuki geçerliliğinin mevcudiyeti ve asgari operasyonel yönetime ilişkin şartların sağlanması esastır.

(2) Düşük korelasyon ilişkisinin varlığı, borçlunun kredi kalitesi ile teminatın değeri arasında önemli ölçüde pozitif korelasyon bulunmamasını ifade eder.

(3) Aşağıdaki koşulların sağlanması halinde teminatın hukuki geçerliliğinin mevcut olduğu kabul edilir.

a) Teminatlara ilişkin koruyucu yasal düzenlemelerden faydalanabilmek için gerekli yasal ve sözleşmede yer alan tüm yükümlülükler yerine getirilmeli ve sözleşmenin bağlayıcılığının teminine yönelik gerekli tüm tedbirler alınmış olmalıdır.

b) Teminata ilişkin sözleşmelerin ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde bağlayıcılığının teyidine yönelik hukuki incelemeler yapılmış olmalıdır. Düzenlemelerin bağlayıcılığının devamının tespiti için gerektiğinde bu incelemeler tekrar edilmelidir.

(4) **(Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)⁽¹⁾** Finansal teminatların dikkate alınmasında asgari olarak aşağıda yer alan operasyonel yönetime ilişkin şartlar aranır.

a) Teminat sözleşmeleri usulünce belgelendirilir ve teminatın zamanında nakde çevrilmesi için açık ve sağlam bir prosedür bulunur.

b) Teminatın kullanılmasından doğabilecek kredi korumasının başarısız olması veya etkinliğinin azalmasına, değerlemeye ve kredi korumasının sona erdirilmesine ilişkin riskler ile teminatın kullanılmasından doğan yoğunlaşma riski gibi risklerin bankanın genel risk profili üzerindeki etkileri de dahil olmak üzere kontrol edilmesine yönelik prosedürler ve süreçler tesis edilir ve uygulanır.

c) Kabul edilen teminatların türü ve tutarlarına ilişkin politika ve uygulamalar yazılı hale getirilir.

ç) Teminatın gerçeğe uygun değerinde önemli bir azalma olduğuna ilişkin göstergelerin ortaya çıkması durumunda ve her halükarda asgari altı ayda bir teminatın gerçeğe uygun değeri yeniden hesaplanır.

d) Teminatın üçüncü bir tarafın zilyetliğinde olması durumunda, üçüncü tarafın söz konusu teminatı kendi varlıklarından ayrı tutmasını temine yönelik gerekli tüm tedbirler alınır.

e) Tezgaah üstü türev işlem ve menkul kıymet finansman işlemlerine ilişkin olarak karşı taraflarla yapılan marj sözleşmeleri kapsamında zamanında ve doğru bir şekilde marj çağrısında bulunulması ve karşı tarafların marj çağrılarında zamanında cevap verilmesi için yeterli kaynak ayrılması sağlanır.

f) Aşağıda belirtilen hususların kontrol edilmesi, izlenmesi ve raporlanmasını sağlamak amacıyla teminat yönetim politikalarına sahip olunması gereklidir:

1) Marj anlaşmalarından dolayı maruz kalınan riskler.

2) Belirli teminatlardaki yoğunlaşmalar.

3) Karşı taraftan alınan teminatın tekrar kullanımından kaynaklı olarak ortaya çıkması muhtemel likidite açığı dâhil olmak üzere teminatların tekrar kullanılması.

4) Karşı tarafa gönderilen teminatlar üzerindeki haklardan feragat edilmesi.

(5) **(Değişik:RG-8/6/2021-31505)** Borçlu veya borçlunun dâhil olduğu risk grubunca ihraç edilen menkul kıymetler teminat olarak dikkate alınamaz. Ancak borçlu tarafından ihraç edilen ve Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin dokuzuncu fıkrasındaki koşulları sağlayan teminatlı menkul kıymetler, ikinci fıkrada aranan şartın sağlanması kaydıyla repo işlemleri için teminat olarak dikkate alınabilir.

(6) Basit Finansal Teminat Yönteminde finansal teminatların dikkate alınabilmesi için, korumanın kalan vadesinin korumaya konu olan alacağına kalan vadesinden az olmaması gerekir.

(7) **(Değişik:RG-2/3/2017-29995)** Finansal teminatların rehin veya temlik süreleri, hangi kredi karşılığında rehinli oldukları veya temlik alındıkları, kredi riski azaltımı hesaplamasında kullanılırken hangi risk tutarlarına ilişkin olarak ve hangi tarihteki hesaplamalarda dikkate alındıkları sistemsel olarak kayıt altına alınmalı ve bu bilgiler denetime hazır bulundurulmalıdır. Risk ağırlıklı varlık tutarı hesaplaması amacıyla finansal teminatın belirli bir kredi karşılığında alınması durumunda, yapılan eşleştirme koruma süresi boyunca veya 57 nci maddenin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla korumanın süresiz veya alacağın vadesinden daha uzun süreli alınması durumunda alacağın vadesine kalan süre boyunca tutarlı bir biçimde devam ettirilir. Finansal teminatın müşterinin birden çok riski için sözleşme uyarınca hukuki koruma sağlıyor olması durumunda, kredi riskine esas tutar hesaplamasında bir risk ile eşleştirilen teminatın başka bir risk ile eşleştirilmesi ancak teminatın daha önce kullanıldığı herhangi bir hesaplamada geriye dönük vade uyumsuzluğu oluşturmayacak şekilde bankada tutulması şartıyla mümkündür. Kredi tutarının azalmasından dolayı kredi riski azaltımı hesabında etkisiz kalan teminat tutarı serbest bırakılabilir veya tekrar kredi riski azaltımında kullanılabilir.

Gayrimenkullerin teminat olarak dikkate alınmasına ilişkin asgari şartlar (Değişik başlık:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

MADDE 21 – (1) Gayrimenkullerin teminat olarak dikkate alınabilmesi için aşağıdaki koşulların ve 62 nci maddede belirtilen değerlemeye ilişkin şartların sağlanması gereklidir.

a) İpotek veya gayrimenkul rehininin zamanında ve usulünce tescil edilmiş olması ve kredi sözleşmesinin akdedildiği tarih itibarıyla karşılıklılık ilkesine göre ilgili tüm ülkelerde geçerliliğinin bulunması gereklidir. Sözleşme şartları, teminata ilişkin rehin hakkının kullanılabilmesi için herhangi bir hukuki boşluk oluşturmayacak şekilde düzenlenmelidir. Gayrimenkul teminatına ilişkin hukuki süreç, bankanın teminatı makul bir süre içinde nakde çevirmesine imkân sağlamalıdır.

b) **(Değişik:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾** Bankalarca, İDD yaklaşımları kullanılması durumunda ticari amaçlı gayrimenkul ve ikamet amaçlı gayrimenkullerin değeri asgari yılda bir kez gözden geçirilir. Standart yaklaşım uygulamasında ise söz konusu süreler ticari amaçlı gayrimenkul için bir yıl ve ikamet amaçlı gayrimenkuller için ise üç yıl olarak uygulanır. Kurumca gerekli görülmesi halinde söz konusu süreler daha ihtiyatlı olarak belirlenebilir. Piyasa koşullarında önemli değişikliklerin olduğu durumlarda gözden geçirme daha sık aralıklarla yapılır. Gayrimenkulün değerinin gözden geçirilmesine ve yeniden değerlendirme gerektiren gayrimenkullerin belirlenmesine yönelik olarak bankalarca istatistiksel yöntemler kullanılabilir. Gayrimenkulün değerinin genel piyasa fiyatlarına göre önemli oranda azalmış olabileceğine ilişkin göstergelerin bulunması halinde gayrimenkul, 62 nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen yetkili değerlendirme kuruluşları tarafından yeniden değerlendirilir.

c) Bankalarca kabul edilen ikamet ve ticari amaçlı gayrimenkul türleri, gözden geçirme yöntemleri ve bu kapsamdaki kredilendirme politika ve prosedürleri yazılı hale getirilmelidir.

ç) Bankalar, teminat olarak alınan gayrimenkulün uğrayabileceği hasarlar nedeniyle oluşabilecek değer kaybını karşılamak amacıyla sigortalanmasını sağlamalıdır.

d) **(Ek:RG-23/10/2015-29511)**⁽¹⁾ Diğer yasal düzenlemelerden kaynaklanan öncelikli haklar ile gayrimenkul kaynaklı oluşabilecek çevrenin korunması kapsamında yükümlülük doğması riskinin düzenli olarak izlenmesi gerekir.

Temel İDD Yaklaşımında ticari işlemlerden kaynaklanan ticari alacakların teminat olarak dikkate alınmasına ilişkin asgari şartlar

MADDE 22 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:RG-23/10/2015-29511)⁽¹⁾

(1) 11 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ticari işlemlerden kaynaklanan finansal alacakların Temel İDD Yaklaşımı kapsamında teminat olarak dikkate alınabilmesi için aşağıdaki şartlara uyum sağlanması gereklidir:

a) Teminat alınması işleminin sağlam ve etkin bir hukuki dayanağının olması gerekir. Bankanın teminat alınan alacağa ilişkin sahip olduğu hakların açıkça belirlenmiş olması gereklidir.

b) Bankalar, alacağın teminat olarak alınmasından kaynaklanan hakların kullanılabilmesi için gerekli tüm hukuki şartları yerine getirir. Diğer yasal düzenlemelerden kaynaklanan öncelikli haklar hariç olmak üzere bankanın teminat üzerinde öncelikli alacak hakkının olması gereklidir.

c) Bankalarca, teminata ilişkin sözleşmelerin ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde bağlayıcılığının teyidinde yönelik hukuki incelemelerin yapılması gerekir.

ç) Teminat sözleşmelerinin usulünce belgelendirilmesi ve teminatın zamanında tahsil edilmesi için açık ve sağlam prosedürlerin bulunması gereklidir.

d) Borçlunun temerrüde düşmesini ve teminatın tahsil edilmesini gerektiren durumların izlenmesini sağlayacak prosedürlere sahip olunması gerekir.

e) Borçlunun ödeme aczine veya temerrüde düşmesi halinde bankanın, alacağın borçlularının onayına gerek olmaksızın alacakları satma veya devretme konusunda yasal hakkının olması gerekir.

f) Bankaların, teminat olarak alınan alacaklara ilişkin kredi riskinin tespitine yönelik olarak borçlunun faaliyetlerini, faaliyette bulunduğu sektörü ve müşterilerinin analizini içeren uygulama usullerine sahip olmaları gerekir. Teminat olarak alınan alacakların borçlularının kredi riski belirlenirken, kredi borçlusunun verdiği bilgilerin temel alınması durumunda, bu bilgilerin güvenilirliğinin belirlenmesi için kredi borçlusunun alacak yönetimine ilişkin uygulamaları gözden geçirilir.

g) Teminat olarak alınan alacakların değeri ile kredi tutarı arasındaki marj belirlenirken, tahsilat giderleri, tek bir kredi borçlusu tarafından teminat olarak gösterilen alacakların oluşturduğu havuzdaki yoğunlaşma ve toplam kredilerde bankanın kontrolü dışında meydana gelmesi muhtemel yoğunlaşma riski dahil ilgili tüm faktörler dikkate alınır. Bankanın, teminat olarak alınan alacakları sürekli takip edecek uygulama usullerine sahip olması gerekir. Kredi sözleşmesine ve diğer hukuki koşullara uyulup uyulmadığı düzenli olarak izlenir.

ğ) Bir kredi borçlusu tarafından teminat olarak gösterilen alacakların çeşitlendirilmiş olması gerekir. Alacakların tahsil edilebilirliği ile kredi borçlusunun mali durumu arasında aşırı düzeyde korelasyon bulunması halinde alacaklar kredi riski azaltımında dikkate alınmaz. Teminat olarak alınan alacakların tahsil edilebilirliği ile kredi borçlusunun mali durumu arasında önemli düzeyde korelasyon bulunması halinde, bu durum borçluya ait teminat havuzunun bütünü için belirlenecek marjin tespitinde dikkate alınır.

h) Teminat olarak alınan alacakların tahsilatını kredi borçlusunun yaptığı durumlar dâhil bankanın, teminat olarak alınan alacakları tahsil etmeye yönelik yazılı prosedürü bulunur.

Temel İDD Yaklaşımında diğer fiziki teminatların dikkate alınmasına ilişkin asgari şartlar (Değişik başlık:RG-23/10/2015-29511)⁽¹⁾

MADDE 23 – (1) (Değişik cümle:RG-23/10/2015-29511)⁽¹⁾ Gayrimenkul dışındaki diğer fiziki teminatların Temel İDD Yaklaşımı kapsamında dikkate alınabilmesi için aşağıdaki şartlara uyum sağlanması gereklidir:

a) Teminat sözleşmelerinin, ilgili tarafların yerleşik olduğu tüm ülkelerde hukuken geçerliliğinin ve bağlayıcılığının olması ve teminata konu varlığın makul bir süre içinde nakde çevrilmesine imkan vermesi sağlanmalıdır.

b) Diğer yasal düzenlemelerden kaynaklanan öncelikli haklar saklı kalmak kaydıyla, yalnızca üzerinde bankaya ait birinci sıra ve derecedeki rehin hakları veya benzeri hakların bulunduğu teminatlar dikkate alınır. Banka, teminatın nakde çevrilmesiyle elde edilen tutar üzerinde diğer tüm alacaklılara göre öncelik hakkına sahip olmalıdır.

c) Piyasa koşullarında önemli değişikliklerin olduğu hallerde daha sık olmak üzere teminata konu varlığın değeri asgari yılda bir kez gözden geçirilmelidir.

ç) Kredi sözleşmesi, teminatın tanımına, yeniden değerlendirme yöntemi ve sıklığına ilişkin detaylı hükümler içermelidir.

d) Kabul edilecek fiziksel teminat türlerinin ve kredi teminat marjının belirlenmesinde kullanılacak içsel kredi politikaları ve prosedürleri açıkça yazılı hale getirilmeli ve denetime hazır bulundurulmalıdır.

e) Kredi politikalarında işlem türü bazında, kredi teminat marjı, teminatların nakde çevrilebilirliği, teminatın piyasa değerinin belirlenebilirliği, eksperlerce yapılacak kıymet takdir veya değerlemeleri dahil değer belirlemelerinin sıklığı ve teminat değerinin volatilitesi veya volatilitenin göstereceği değer dikkate alınmalıdır.

f) Başlangıçta ve müteakiben yapılacak değerlemelerde, teminatın kalitesini yitirmesi ve/veya güncelliğini kaybetmesi gibi hususlar dikkate alınmalıdır. Teknolojik gelişmelere ve güncelliğini kaybetmeye karşı duyarlı teminatlar için zamanın etkileri dikkate alınmalıdır.

g) Banka, teminata konu varlığı fiziksel incelemeye tabi tutma hakkına sahip olmalı ve incelemelerin ne şekilde yapılacağına ilişkin politika ve prosedürler oluşturmalıdır.

ğ) Banka, teminat olarak alınan varlığın uğrayabileceği hasarlar nedeniyle oluşabilecek değer kaybını karşılamak amacıyla sigortalanmasını, sigortanın sürekliliğini ve yeterliliğini sağlamalıdır.

Temel İDD Yaklaşımında diğer fiziki teminatların dikkate alınmasına ilişkin asgari şartlar (Değişik başlık:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

MADDE 24 – (1) Aşağıda belirtilen şartların sağlanması halinde, finansal kiralama işlemleri, finansal kiralama konusu mal ile teminatlandırılmış sayılır.

a) Finansal kiralama konusu mal ilgisine göre 21 veya 23 üncü maddelerde belirtilen şartları sağlamalıdır.

b) Değerinin uygun bir şekilde izlenmesi dahil, finansal kiralama konusu malın kullanımına, kalan ekonomik ömrüne ve planlanan kullanım süresine ilişkin etkin risk yönetimi uygulama usullerine sahip olunmalıdır.

c) Finansal kiralama konusu mal üzerindeki mülkiyet hakkı kiralayanda olmalı ve mülkiyetten doğan haklar zamanında kullanılabilmelidir.

ç) THK hesaplamalarında dikkate alınmaması durumunda, malın amortismanına tabi tutulmamış tutarı ile piyasa değeri arasındaki fark, kredi riski azaltım etkisinin gerçekte olduğundan daha fazla görünmesine yol açabilecek kadar büyük olmamalıdır.

Diğer fonlanmış kredi korumalarında kullanılacak koruma sağlayıcı araçlarda aranan özellikler

MADDE 25 – (1) Başka bir banka veya aracı kurumdaki mevduat veya nakit benzeri kıymetlerin diğer fonlanmış kredi korumaları kapsamında dikkate alınabilmesi için;

a) Kredi borçlusunun başka bir banka veya aracı kurumdaki mevduat veya nakit benzeri kıymetlerinin krediyi kullandıran bankaya rehin veya temlik edilmesi ve bu rehin veya temliğin ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde yasal bağlayıcılığının bulunması,

b) Mevduat veya nakit benzeri kıymetlerin, rehin veya temlik edildiğinin, mevduat veya nakit benzeri kıymetleri nezdinde bulduran banka veya aracı kuruma tebliğ edilmiş olması,

c) Yapılan tebligatın sonucu olarak, mevduat veya nakit benzeri kıymetleri nezdinde bulduran banka veya aracı kurumun ödemeleri sadece krediyi kullandıran bankaya ya da bankanın göstereceği taraflara yapabilmesi,

ç) Rehin veya temliğin şarta bağlanmamış olması ve gayri kabili rücu olması şartları aranır.

(2) (Mülga fıkra:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Fonlanmamış Kredi Korumasında Sağlanan Korumada ve

Krediye Bağlı Tahvillerde Aranan Özellikler

Kredi türevlerinde ve garantilerde aranan özellikler

MADDE 26 – (1) 28 inci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir garanti veya kredi türevi ile sağlanan kredi korumasının dikkate alınabilmesi için sağlanan bu korumanın aşağıdaki nitelikleri taşıması şarttır.

a) Kredi korumasının doğrudan sağlanması.

b) **(Değişik:RG-23/10/2015-29511)** ⁽¹⁾ Kredi korumasının cayılamaz nitelikte olması ve ilişkilendirildiği alacak veya alacak grubu da dahil olmak üzere kapsamının açıkça tanımlanması.

c) **(Değişik:RG-23/10/2015-29511)** ⁽¹⁾ Kredi koruması sözleşmesinde, kredi verenin doğrudan kontrolü dışında aşağıdaki hususlara neden olan hükümlerin bulunmaması:

1) Koruma sağlayan tarafça sözleşmenin tek taraflı iptal edilebilmesi.

2) Korunan alacağın kredi kalitesindeki bozulma sonucunda, korumanın efektif maliyetinin artması.

3) Kredi borçlusunun borç ödemelerini vadesinde yapmaması veya finansal kiralama işlemlerinde Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1'in Birinci Bölümünün, seksen ikinci fıkrası ile Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin ekinde yer alan EK-1'in Üçüncü Bölümünün sekizinci fıkrasında belirtildiği şekilde garanti edilmiş kalıntı değerinin finansal kiralama sözleşmesinin sonlandırılması durumunda koruma sağlayan tarafın ödemeleri zamanında yapma yükümlülüğünün engellenmesi.

4) Kredi korumasının vadesinin, koruma sağlayan tarafça kısaltılmasına olanak verilmesi.

ç) Kredi korumasının, kredi sözleşmesi süresince ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde yasal bağlayıcılığının olması.

Operasyonel şartlar

MADDE 27 – (1) Bankalar garanti ve kredi türevlerinin kullanılmasından kaynaklanabilecek potansiyel risk yoğunlaşmasının yönetimi için etkin ve yeterli sistemlere sahip olmalıdır. Kullanılacak kredi türevleri ve garantilere ilişkin stratejiler, bankanın risk profili ile uyumlu olmalıdır.

(2) Bankalar, fonlanmamış kredi korumasına ilişkin koruyucu yasal düzenlemelerden faydalanabilmek için gerekli yasal ve sözleşmede yer alan tüm yükümlülükleri yerine getirmeli ve sözleşmenin bağlayıcılığının teminine yönelik gerekli tüm tedbirleri almalıdırlar. Bankalarca, fonlanmamış kredi korumasına ilişkin sözleşmelerin ilgili tarafların yerleşik olduğu ülkelerde bağlayıcılığının teyidine yönelik hukuki incelemeler yapılmalıdır. Düzenlemelerin bağlayıcılığının devamının tespiti için gerektiğinde bu incelemeler tekrar edilmelidir.

Merkezi yönetim veya merkez bankaları tarafından sağlanan kontrgarantiler (Değişik başlık:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

MADDE 28 – (1) Bir alacağın, merkezi yönetim veya merkez bankası, Yönetmelik Ek-1, Birinci Bölüm, dokuzuncu fıkrada belirtilen uygulamaya tabi bölgesel veya yerel yönetim, Yönetmelik Ek-1, Birinci Bölüm, onüçüncü fıkrada belirtilen uygulamaya tabi bir kamu kuruluşu, yüzde sıfır risk ağırlığına tabi çok taraflı kalkınma bankası ya da uluslararası kuruluş tarafından kontrgaranti verilen bir garantiyle korunması halinde; aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi şartıyla, söz konusu alacak, bahsi geçen kuruluşların verdiği bir garantiyle korunmuş gibi değerlendirilebilir.

a) Kontrgarantinin, alacağa ilişkin kredi riskinin tüm unsurlarını kapsaması.

b) Hem garantinin hem de doğrudan verilmiş olma şartı hariç olmak üzere kontrgarantinin, 26, 27 ve 29 uncu maddelerde belirtilen garantilere ilişkin şartlara uygun olması.

c) Kontrgarantinin etkin bir şekilde koruma sağladığının ispat edilebilmesi ve geçmişte kontrgarantinin sağladığı korumanın söz konusu kuruluşun verdiği doğrudan garantiye kıyasla daha az etkinliğe sahip olduğu konusunda herhangi bir kanıt bulunmaması.

(2) Birinci fıkra hükümleri, birinci fıkrada bahsi geçen kuruluşlardan biri tarafından verilmemiş olan bir kontrgarantiye birinci fıkrada yer alan kuruluşlar tarafından doğrudan garanti verilmesi halinde de uygulanır.

Garantiler için ilave şartlar

MADDE 29 – (1) Bir garantinin dikkate alınması için aşağıdaki koşulların sağlanması şarttır.

a) Borçlunun temerrüde düşmesi ve/veya kredi ödemelerinde herhangi bir gecikme gerçekleşmesi durumunda banka, alacak hakkı kapsamında tahakkuk eden tutar için garantöre

zamanında rücu etme hakkına sahip olmalıdır. Garantör tarafından yapılacak ödemeler, bankanın önce borçluya rücu etmesi şartına tâbi tutulamaz.

b) Garanti, koruma sağlayan tarafça üstlenilen ve açıkça belgelenmiş bir yükümlülük olmalıdır.

c) Garanti, borçlunun koruma sözleşmesine esas kredi için yapması beklenen tüm ödemeleri kapsmalıdır. Bu durumun istisnası olarak belirli ödeme türlerinin garantinin kapsamı dışında tutulması halinde, garantinin dikkate alınan tutarı, söz konusu muafiyeti yansıtacak şekilde ayarlamaya tâbi tutulmalıdır.

(2) (Mülga fıkra:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

(3) 28 inci maddede belirtilen kuruluşların verdiği veya kontrgaranti sağladığı ya da Kurumca dikkate alınan müşterek garanti programları kapsamında verilen garantiler için, aşağıdaki şartların herhangi birisinin sağlanması durumunda birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen koşulların yerine getirildiği kabul edilir.

a) Banka, borçlunun faiz ödemeleri ve yapmakla yükümlü olduğu diğer ödeme türlerini yerine getirmemesinden kaynaklanan kayıplar da dâhil, maruz kalması muhtemel olan ekonomik kayıp tutarını yansıtan ve garanti kapsamına göre orantılı olarak hesaplanan ihtiyati bir ödemeyi koruma sağlayan taraftan talep etme hakkına sahip olmalıdır.

b) Garanti, borçlunun faiz ödemeleri ve yapmakla yükümlü olduğu diğer ödeme türlerini yerine getirmemesinden kaynaklanan kayıplar dâhil olmak üzere kayıplara karşı koruma sağlamada etkin olmalıdır.

Kredi türevleri için ilave şartlar

MADDE 30 – (1) Bir kredi türevinin dikkate alınmasında aşağıdaki şartlar aranır.

a) Kredi türevi sözleşmeleri, asgari olarak aşağıda belirtilen ödeme şartlarını içermelidir.

1) Ödemenin, işleme konu varlık için öngörülenden daha kısa olmak şartıyla kredi türevi sözleşmesinde belirlenen mehil süresinde yapılmaması.

2) Borçlunun iflas etmesi, ödeme aczine düşmesi veya vadesi gelen borçlarını ödeyememesi ya da vadesi gelen borçlarını ödeme konusunda genel bir acze düşmesi veya bu aczini yazılı olarak açıklaması ve bunlara benzer durumlar.

3) İşleme konu varlığın, anapara, faiz veya ücretlerinden feragat edilmesi veya bunların ertelenmesi gibi yöntemlerle bankayı zarara uğratacak şekilde yeniden yapılandırılması.

b) Nakit teslimata izin veren kredi türevlerinde, kaybın güvenilir bir şekilde tahmin edilebilmesi için etkin bir değerlendirme süreci ve ödeme şartının gerçekleşmesi sonrasında işleme konu varlığın değerinin belirlenmesi için açıkça belirlenmiş bir süre bulunmalıdır.

c) Koruma alan tarafın işleme konu varlığı, koruma sağlayan tarafa devretme hakkına ve yeterliliğine sahip olması gereken hallerde, işleme konu varlığın şartlarında, bu devir için gereken iznin verilmesinin makul olmayan sebeplerle engellenemeyeceği açıkça belirtilmelidir.

ç) Ödeme şartı durumunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespitinden sorumlu olan taraflar açıkça belirlenmiş olmalı, bu tespit sadece koruma sağlayan tarafın sorumluluğunda olmamalı ve koruma alan taraf ödeme şartı durumunun gerçekleşip gerçekleşmediğini koruma sağlayan tarafa bildirme hakkına veya imkânına sahip olmalıdır.

(2) Kredi türevi sözleşmesinde tanımlanan ödeme şartlarının birinci fıkranın (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde belirtilen işleme konu varlığın yeniden yapılandırılmasını içermeyen durumlarda, aranan diğer şartları taşımak kaydıyla, kredi koruması, 53 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtildiği gibi kredi türevinin değerinde bir azaltım yapılması şartıyla dikkate alınabilir.

(3) Aşağıdaki koşulların sağlanması halinde kredi türevlerinde, işleme konu olan varlık ile referans varlık ya da işleme konu varlıkla ödeme şartı durumunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesinde kullanılan varlık farklı olabilir.

a) Ödeme şartının gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesinde kullanılan varlık veya referans varlık işleme konu varlıkla alacaklarda öncelik sıralaması bakımından eşit sırada veya ondan daha alt sırada olmalıdır.

b) Ödeme şartının gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesinde kullanılan varlık ile işleme konu varlık ve referans varlık aynı borçluya ait olmalıdır ve hukuken uygulanabilir çapraz-temerrüt veya çapraz-muacceliyet hükümleri bulunmalıdır.

Temel İDD Yaklaşımında çifte temerrüt etkisinin dikkate alınabilmesi için gereken şartlar (Değişik başlık:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

MADDE 31 – (1) (Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾ Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin ekinde yer alan EK-1'in Birinci Bölümünün dördüncü fıkrası kapsamında çifte temerrüt etkisinin dikkate alınabilmesi için, bir garanti veya kredi türevinden kaynaklanan kredi korumasının aşağıdaki şartları sağlaması gereklidir.

a) İşleme konu varlığın Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 6 ncı maddesinde belirtilen aşağıdaki alacaklardan biri olması gerekir:

1) Sigorta ve reasürans şirketlerinden olanlar hariç kurumsal alacaklar.

2) Merkezi yönetimlerden alacaklar olarak değerlendirilmeyen, bölgesel ve yerel yönetimlerden alacaklar ile kamu kuruluşlarından alacaklar.

3) Perakende alacak olarak sınıflandırılan KOBİ alacakları.

b) İşleme konu varlığın borçluları ile koruma sağlayan tarafın aynı risk grubuna dahil olmaması gerekir.

c) İşleme konu varlığın aşağıdaki araçlardan biriyle finansal korumaya tâbi tutulması gerekir:

1) Konusu tek bir varlık veya borçlu olan fonlanmamış kredi türevleri veya garantiler.

2) Birinci temerrüt olayına bağlı kredi türevleri.

3) N inci temerrüt olayına bağlı kredi türevleri.

ç) Kredi korumasının ilgisine göre 26, 27, 29 ve 30 uncu maddelerde belirtilen şartlara uygun olması gerekir.

d) Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin ekinde yer alan EK-1'in Birinci Bölümünün dördüncü fıkrasındaki uygulama yapılmadan önce, kredi korumasının etkisinin işleme konu varlığa uygulanan risk ağırlığına daha önce yansıtılmamış olması gereklidir.

e) Bankanın, işleme konu varlığın borçlusu hakkında hukuki süreç başlatmak zorunda olmaksızın, ödemeleri koruma satıcısından alma hakkına sahip olması gerekir. Ödeme şartının gerçekleşmesi halinde koruma satıcısının derhal ödeme yapması için gereken tedbirlerin alınması gerekir.

f) Sözleşmede belirtilen ödeme şartının gerçekleşmesi halinde, kredinin finansal koruma sağlanan kısmından kaynaklanacak tüm kayıplarının karşılanması gereklidir.

g) Ödemenin fiziki teslimatı gerektirdiği durumlarda ilgili kredinin, tahvilin veya şarta bağlı borcun teslim edilebilirliği konusunda yasal belirsizliğin bulunmaması gerekir.

ğ) Banka tarafından işleme konu olan dışında farklı bir varlığın teslim edilmesinin istenmesi halinde bu varlığın, teslim yükümlülüğünün yerine getirilmesi için piyasadan satın alınmasına imkan verecek düzeyde likit olması gerekir.

h) Kredi koruma sözleşmesi şartlarının yasal olarak bağlayıcı olduğu, koruma satıcısı ve banka tarafından yazılı olarak teyit edilir.

ı) İşleme konu varlığın borçlusu ile koruma satıcısının kredi değerliliği arasında sistematik risk dışındaki faktörlerden kaynaklanan yüksek korelasyon bulunmaması gerekir. Bankaların, bu hususun tespit edilebilmesi için gerekli süreçlere sahip olması gerekir.

i) Temlik riskine ilişkin bir koruma sağlanması halinde, devralınan alacakların satıcısı ile koruma satıcısının aynı risk grubunda yer almaması gerekir.

(2) Birinci fıkranın (c) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan araçlarla finansal koruma sağlandığı durumlarda Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ, Ek-1, Birinci Bölüm, dördüncü fıkranın uygulamasında en düşük risk ağırlıklı tutara sahip varlık dikkate alınmalıdır.

(3) Birinci fıkranın (c) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan araçlarla finansal koruma sağlandığı durumlarda, n inci temerrüt olayına bağlı kredi korumasının dikkate alınabilir olması için; (n-1) inci temerrüt olayına bağlı kredi korumasının mevcudiyeti veya (n-1) adet temerrüt olayının gerçekleşmesi gereklidir. Bu durumda, Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ, Ek-1, Birinci Bölüm, dördüncü fıkranın uygulamasında en düşük risk ağırlıklı tutara sahip varlık dikkate alınmalıdır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Fonlanmış Kredi Korumasında Kredi Riski Azaltımının Hesaplanması

BİRİNCİ BÖLÜM

Krediye Bağlı Tahviller ve Bilanço İçi Netleştirme

Krediye bağlı tahviller

MADDE 32 – (1) Krediye bağlı tahvil ihracından sağlanan fonlar, tahvilin içerisinde saklı kredi temerrüt swabının ilgisine göre 13 veya 14 üncü maddelerde belirtilen koruma sağlayıcılar tarafından sağlanması halinde nakit teminat olarak dikkate alınabilir.

Bilanço içi netleştirme

MADDE 33 – (1) Kredi kullandıran bankaya kredi borçlusu tarafından yatırılan aynı para birimi cinsinden mevduat veya bankaya kullandırılan kredi, netleştirme sözleşmesine konu edilmeleri halinde nakit teminat olarak dikkate alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Özel Netleştirme Sözleşmeleri

Özel netleştirme sözleşmeleri

MADDE 34 – (1) Özel netleştirme sözleşmesine tâbi işlemler için 35 inci maddenin beşinci fıkrası ve 36 ncı maddenin sekizinci fıkrası uyarınca hesaplanan tam ayarlanmış risk tutarı, Standart Yaklaşım kapsamında risk ağırlıklı tutar ve Temel İDD Yaklaşımı kapsamında risk ağırlıklı tutar ve beklenen kayıp hesaplamasında esas alınacak risk tutarını ifade eder. Repo işlemleri, menkul kıymet veya emtia ödünç işlemleri ve/veya bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemlerin tam ayarlanmış risk tutarı Basit Yaklaşım kullanılarak hesaplanabilir. Basit Yaklaşımın alternatifi olarak repo işlemleri, menkul kıymet veya emtia ödünç işlemleri ve/veya türev işlemler hariç bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemlerin tam ayarlanmış risk tutarı Kurum iznine tabi olarak bankalar tarafından ilgili işlemin likiditesi ile sözleşmeye tâbi olan menkul kıymet pozisyonları arasındaki korelasyon etkilerini dikkate alan İçsel Modeller Yaklaşımı kullanılarak hesaplanabilir.

Özel netleştirme sözleşmelerinde basit yaklaşım ile tam ayarlanmış risk tutarının hesaplanması

MADDE 35 – (1) Özel netleştirme sözleşmelerine konu her bir menkul kıymet veya emtia türünün net pozisyonu, bu türün pozitif pozisyon tutarından yine aynı türün negatif pozisyon tutarının çıkarılması suretiyle bulunur. Herhangi bir menkul kıymet veya emtia türüne ilişkin pozitif pozisyon tutarı, özel netleştirme sözleşmesi kapsamında ödünç verilen, satılan veya teslim edilen o türdeki menkul kıymet veya emtianın toplam değerini, negatif pozisyon tutarı ise, sözleşme uyarınca ödünç alınan, satın alınan veya teslim alınan aynı türdeki menkul kıymet veya emtianın toplam değerini ifade eder. Aynı kurum tarafından ihraç edilen, aynı ihraç tarihi, vade ve şartları içeren ve Ek-1'de belirtilen aynı elde tutma sürelerine tâbi olan menkul kıymetler aynı menkul kıymet türünü oluşturur.

(2) Özel netleştirme sözleşmesine konu para birimi haricindeki her bir para birimi için net pozisyon, özel netleştirme sözleşmesi kapsamındaki ilgili para biriminin pozitif pozisyon tutarından aynı para biriminin negatif pozisyon tutarının çıkarılması suretiyle bulunur. İlgili para biriminin pozitif pozisyon tutarı özel netleştirme sözleşmesi kapsamında ödünç verilen, satılan veya sağlanan ve o para biriminde ifade edilen menkul kıymetlerin toplam değerine, sözleşme kapsamında o para biriminde ödünç verilen veya transfer edilen nakit tutarın eklenmesiyle bulunur. İlgili para biriminin negatif pozisyon tutarı ise, özel netleştirme sözleşmesi çerçevesinde ödünç alınan, satın alınan veya teslim alınan ve o para biriminde ifade edilen menkul kıymetlerin toplam değerine sözleşme kapsamında o para biriminde ödünç alınan veya teslim alınan nakit tutarın eklenmesiyle bulunur.

(3) Belirli bir türdeki menkul kıymete uygun olan volatilité ayarlaması, o türdeki menkul kıymetlere ilişkin pozitif veya negatif net pozisyonun mutlak değerine uygulanır.

(4) Kur riski volatilité ayarlaması, özel netleştirme sözleşmesine konu para birimi dışında her para biriminde tutulan net pozitif veya negatif pozisyona uygulanır.

(5) Tam ayarlanmış risk tutarı;

a) "K", sözleşme kapsamındaki her bir alacak için kredi korumasının bulunmaması halinde uygulanacak risk tutarını,

b) "T", her bir alacak için ödünç alınan, satın alınan veya teslim alınan menkul kıymetler veya emtianın değeri ya da ödünç alınan veya teslim alınan nakit tutarını,

c) " ΣK ", sözleşme kapsamındaki tüm K'ların toplamını,

ç) " ΣT ", sözleşme kapsamındaki tüm T'lerin toplamını,

d) " K_{MK} ", belirli bir menkul kıymet türündeki net pozisyon tutarını,

e) " H_{MK} ", belirli bir menkul kıymet türüne uygun olan volatilité ayarlamasını,

f) " K_{FX} ", sözleşmenin ödeme kuru dışında belirli bir kurda tutulan ve ikinci fıkrada belirtilen şekilde hesaplanan pozitif veya negatif net pozisyonu,

g) " H_{FX} ", döviz kuru volatilité ayarlamasını,

ğ) " K^* ", tam ayarlanmış risk tutarını

ifade etmek üzere aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır:

$$K^* = \text{maksimum}\{0, [(\Sigma K) - \Sigma(T)] + \Sigma(|K_{MK}| \times H_{MK}) + \Sigma(|K_{FX}| \times H_{FX})\}$$

(6) Beşinci fıkradaki formülde uygulanan volatilité ayarlamaları Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı veya İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı kullanılarak hesaplanır. İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımının kullanılması durumunda, Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminin bu yaklaşımın kullanılmasına ilişkin şart ve kuralları da uygulanır.

Özel netleştirme sözleşmelerinde içsel modeller yaklaşımı ile tam ayarlanmış risk tutarının hesaplanması

MADDE 36 – (1) İçsel Modeller Yaklaşımında kullanılan içsel modeller, teminatlandırılmamış risk tutarındaki potansiyel değişikliklere ilişkin tahminleri verir. Teminatlandırılmamış risk tutarı, özel netleştirme sözleşmesi kapsamındaki her bir kredinin kredi koruması öncesi risk tutarları toplamından (ΣK), özel netleştirme sözleşmesi kapsamındaki her bir kredi için ödünç alınan, satın alınan veya teslim alınan menkul kıymetler veya emtianın değeri ya da ödünç alınan veya teslim alınan nakit tutarları toplamının (ΣT) düşülmesi suretiyle bulunur.

(2) **(Değişik:RG-4/2/2022-31740)**⁽³⁾ İçsel modeller, Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2'nin İkinci Kısmının Birinci Bölümünün yedinci fıkrasında belirtilen koşulları taşıyan çift taraflı netleştirme sözleşmesi kapsamındaki kredili menkul kıymet işlemleri için de kullanılabilir.

(3) Bankalar, risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasında Standart Yaklaşım ve Temel İDD Yaklaşımı arasında yaptıkları tercihten bağımsız olarak İçsel Modeller Yaklaşımı kullanmaya karar verebilirler. Bankanın, İçsel Modeller Yaklaşımını kullanmayı seçtiği durumda, bu yaklaşımı, Basit Yaklaşımı kullanabileceği önemsiz portföyler haricinde tüm karşı taraflar ve menkul kıymetler için kullanması gerekir.

(4) Piyasa riskine esas tutarı risk ölçüm modelleri ile hesaplama konusunda Kurumdan izin almış olan bankalar ayrıca izin almaya gerek olmaksızın İçsel Modeller Yaklaşımını kullanabilirler. Ancak, kullanımdan önce Kuruma bildirim şarttır.

(5) Kurum, özel netleştirme sözleşmesi kapsamındaki işlemlerden kaynaklanan risklerin yönetilmesi için yeterli ve güvenilir risk yönetim sistemine sahip olunması ve aşağıda sayılan nitel şartların sağlanması halinde İçsel Modeller Yaklaşımının uygulanmasına izin verebilir.

a) İşlemler için potansiyel fiyat volatilitésinin hesaplanmasında kullanılan risk ölçüm modeli bankanın günlük risk yönetim sürecine büyük ölçüde entegre olmalı ve maruz kalınan risklerin bankanın üst yönetimine rapor edilmesinde esas teşkil etmelidir.

b) Risk yönetimi birimi, risk ölçüm modelinin etkinliği ve sonuçları ile pozisyon limitleri açısından alınması gereken tedbirler hakkında günlük raporlar hazırlamalı ve analizler yapmalıdır.

c) Risk yönetimi biriminin hazırladığı günlük raporlar, alınan pozisyonları ve maruz kalınan toplam riski azaltmaya yetkili üst yönetim tarafından gözden geçirilmelidir.

ç) Bankanın risk yönetimi biriminde gelişmiş modellerin kullanımına yönelik yeterli nitelikte ve sayıda personel istihdam edilmelidir.

d) Risk ölçüm sisteminin genel faaliyetlerine ilişkin içsel politikaların ve kontrollerin yazılı hale getirilmesi, bu politika ve kontrollere uyumun sağlanmasına yönelik yöntemlerin oluşturulması gereklidir.

e) Uygulanan modeller, asgari bir yıllık süreyi kapsayan veriler kullanılarak yapılan geriye dönük testler yoluyla, risk ölçümünde makul bir doğruluğa ulaşıldığını gösteren ve kanıtlayan tarihsel kayıtlara sahip olmalıdır.

f) Bankaca ihtiyatlı bir stres testi programının yeterli sıklıkta uygulanması ve test sonuçlarının üst yönetim tarafından gözden geçirilerek ilgili politikalara ve limitlere yansıtılması gereklidir.

g) Hazine birimlerinin ve risk yönetimi biriminin faaliyetlerini kapsayacak şekilde risk ölçüm sistemi, iç denetim birimi tarafından düzenli olarak gözden geçirilmelidir.

ğ) Risk yönetim sistemi asgari yılda bir kez gözden geçirilmelidir.

h) **(Değişik:RG-4/2/2022-31740)**⁽³⁾ İçsel model, Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2'nin İkinci Kısımının İkinci Bölümünde yer alan şartlara aykırılık teşkil edemez.

(6) İçsel model, tüm önemli fiyat risklerini kapsayacak şekilde yeterli sayıda risk faktörünü kapsamaludur.

(7) Korelasyon ölçüm sisteminin doğruluğundan emin olduğu durumda, risk kategorileri içinde ve risk kategorileri arasında ampirik korelasyonlar kullanılabilir.

(8) İçsel Modeller Yaklaşımında tam ayarlanmış risk tutarı;

a) "K*", tam ayarlanmış risk tutarını,

b) "K", sözleşme kapsamındaki her bir alacak için kredi korumasının bulunmaması halinde uygulanacak olan risk tutarını,

c) "T", her bir alacak için ödünç alınan, satın alınan veya teslim alınan menkul kıymetlerin değeri ya da ödünç alınan veya teslim alınan nakit tutarını,

ç) "ΣK", sözleşme kapsamındaki tüm K'lerin toplamını,

d) "ΣT", sözleşme kapsamındaki tüm T'lerin toplamını,

e) "PFD", içsel model uyarınca belirlenen potansiyel fiyat değişimini veya riske maruz değeri ifade etmek üzere aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır:

$$K^* = \text{maksimum}\{0, [(\Sigma K - \Sigma T) + (PFD)]\}$$

(9) İçsel Modeller Yaklaşımı kullanılarak risk ağırlıklı tutarın hesaplanmasında, bir önceki iş gününün model çıktısı dikkate alınır.

(10) PFD'nin hesaplanması aşağıdaki asgari standartlara tâbidir.

a) Asgari günlük hesaplanması.

b) Yüzde 99, tek-tarafli güven aralığı kullanılması.

c) Elde tutma süresinin, menkul kıymetin konu edildiği repo işlemleri ve menkul kıymet ödünç işlemleri için beş iş günü, bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemler için ise on iş günü olması.

ç) Fiyat volatilitesindeki önemli bir yükselmenin daha kısa bir gözlem süresini gerektirdiği durumlar haricinde asgari bir yıllık etkin gözlem süresi olması.

d) Veri setinde üç ayda bir güncelleme yapılması.

(11) **(Ek fıkra:RG-23/10/2015-29511)** ⁽¹⁾ **(Değişik:RG-4/2/2022-31740)** ⁽³⁾ Banka ile karşı taraf arasında Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2'nin Birinci Kısımının Birinci Bölümünün yedinci fıkrasında belirtilen marj sözleşmesi olması durumunda, elde tutma süresi, Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2'nin İkinci Kısımının İkinci Bölümünün yirmi ilâ yirmi sekizinci fıkraları dikkate alınarak belirlenen riskin marj süresine eşit olur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Finansal Teminatlar

Finansal teminatlar

MADDE 37 – (1) Finansal teminatların kredi riski azaltım etkileri Basit Finansal Teminat Yöntemi ya da Kapsamlı Finansal Teminat Yöntemi ile hesaplanır. Basit Finansal Teminat Yöntemi, Standart Yaklaşımı uygulayan bankalarca kullanılabilir. Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen kademeli uygulama ile 8 inci maddesi kapsamında Standart Yaklaşımın uygulanmasına izin verilen durumlar haricinde Basit Finansal Teminat Yöntemi ile Kapsamlı Finansal

Teminat Yöntemi birlikte kullanılamaz. Bu istisnanın kullanılması sadece daha düşük sermaye yükümlülüğü hesaplanması amacıyla yönelik olamaz.

Basit Finansal Teminat Yöntemi

MADDE 38 – (1) Basit Finansal Teminat Yönteminde dikkate alınan finansal teminatlar 20 nci maddenin dördüncü fıkrasının (ç) bendine uygun olarak gerçeğe uygun değeri ile değerlendirilir.

(2) Basit Finansal Teminat Yönteminde, alacağın risk tutarının teminatlı kısmına üç, dört, beşinci ve altıncı fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yüzde yirmiden aşağı olmamak üzere Yönetmelik Ek-1 hükümleri uyarınca alacak yerine teminat esas alınarak belirlenecek risk ağırlığı oranı uygulanır. Risk tutarının teminatsız kısmı ise Yönetmelikte yer alan genel esaslar çerçevesinde risk ağırlığına tabi tutulur. Gayrinakdi krediler ve taahhütlerin teminatlı kısımları belirlenirken, Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen net tutarlar anılan fıkrada belirtilen oranlar yerine yüzde yüz oranı ile çarpılır. Teminatlı ve teminatsız kısımlar Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen oranlar uygulandıktan sonra risk ağırlığına tabi tutulur.

(3) 47 nci maddede belirtilen şartları sağlayan repo sözleşmesi veya menkul kıymet veya emtia ödünç işleminden kaynaklanan alacağın teminatlı kısmına yüzde sıfır risk ağırlığı uygulanır. İşlemin karşı tarafının 47 nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen temel piyasa katılımcılarından olmaması halinde, bu işlemlerden kaynaklanan alacağın teminatlı kısmına yüzde sıfır yerine yüzde on risk ağırlığı uygulanır.

(4) **(Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)** Kur uyumsuzluğunun bulunmaması kaydıyla, mevduat veya nakit benzeri araçlarla teminatlı, günlük gerçeğe uygun değerine göre değerlendirme işlemine tâbi tutulan ve risk tutarı Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2'ye uygun olarak hesaplanan tezgahüstü türev finansal araçların risk tutarlarının teminatlandırılmış kısmına yüzde sıfır risk ağırlığı uygulanır.

(5) **(Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)** ⁽¹⁾ Dördüncü fıkra kapsamındaki türev finansal araçların, merkezi yönetimler veya merkez bankalarının ihraç ettiği yüzde sıfır risk ağırlığına tabi borçlanma araçları veya Yönetmelik uyarınca kurulu buldukları ülkenin merkezi yönetimlerinden alacaklar gibi işlem görerek yüzde sıfır risk ağırlığına tabi tutulan kamu kuruluşlarınca ihraç edilen borçlanma araçları ile teminatlandırılmış olması durumunda teminatlı kısma yüzde on risk ağırlığı uygulanır.

(6) **(Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)** ⁽¹⁾ Aşağıda yer alan şartlardan herhangi birinin yerine getirilmesi kaydıyla, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralar kapsamında yer almayan alacaklardan teminat ile aynı para birimi cinsinden olanlara yüzde sıfır risk ağırlığı uygulanır:

a) Teminatın, mevduat veya nakit benzeri enstrüman olduğu durumlar.

b) Teminatın, merkezi yönetimler veya merkez bankalarının ihraç ettiği yüzde sıfır risk ağırlığına tabi borçlanma araçları veya Yönetmelik uyarınca kurulu buldukları ülkenin merkezi yönetimlerinden alacaklar gibi işlem görerek yüzde sıfır risk ağırlığına tabi tutulan borçlanma araçları olduğu ve gerçeğe uygun değerinin asgari yüzde yirmi oranında iskonto edildiği durumlar.

Kapsamlı Finansal Teminat Yöntemi

MADDE 39 – (1) Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminde, finansal teminatların fiyat volatilitesi belirlenirken, teminatların gerçeğe uygun değerine kırk iki ilâ kırk yedinci fıkralarda belirtilen volatilité ayarlamaları uygulanır. Teminatın para birimi ile alacağın para birimi farklı olduğunda, teminatların gerçeğe uygun değerine kırk iki ilâ kırk yedinci fıkralarda belirtilen kur volatilité ayarlamaları uygulanır.

(2) Yönetmeliğin Ek-2'si hükümleri çerçevesinde risk azaltımı etkisinin dikkate alınması için Kurumdan izin alınan netleştirme sözleşmeleri kapsamındaki tezgah üstü türev işlemler için, teminatın para birimi ile ödemenin yapılacağı para birimi arasında bir uyumsuzluk bulunması halinde, kur volatilitésini yansıtan bir ayarlama yapılır. Netleştirme sözleşmesi kapsamındaki işlemlerde birden fazla para biriminin kullanıldığı hallerde sadece bir volatilité ayarlaması yapılır.

(3) Kapsamlı Finansal Teminat Yöntemini kullanan bankalar, maruz kalınan riskin bir repo sözleşmesi ya da bir menkul kıymet veya emtia ödünç verme veya ödünç alma işlemi ve kredili menkul kıymet işlemleri kapsamında satılan, devredilen veya ödünç verilen menkul kıymetler veya emtia niteliğinde olduğu durumlarda, bu menkul kıymetlerin veya emtianın risk tutarını, 40 ilâ 47 nci maddelerde belirtildiği gibi uygun olan bir volatilité ayarlaması tutarında artırmak ve bu tutarı Yönetmeliğin 5 inci maddesi uygulamasına esas risk tutarı olarak kullanmak zorundadır.

Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminde tam ayarlanmış değer ile volatilité ayarlı değerlerin hesaplanması

MADDE 40 – (1) Teminatın ve alacağın volatilité ayarlı değerleri ile alacağın tam ayarlanmış değeri;

- a) “ T_{VA} ”, teminatın volatilité ayarlı değerini,
- b) “ H_T ”, teminata ilişkin volatilité ayarlamasını,
- c) “ H_{FX} ”, teminatın kur uyumsuzluğuna ilişkin volatilité ayarlamasını,
- ç) “ T ”, teminatın gerçeğe uygun değerini,
- d) “ K ”, risk tutarını,
- e) “ K_{VA} ”, alacağın volatilité ayarlı risk tutarını,
- f) “ H_K ”, alacağa ilişkin volatilité ayarlamasını,
- g) “ T_{VAV} ”, 59 uncu maddede yer alan hükümlere uygun olarak vade uyumsuzluğu için teminatın ayarlanmış değerini,

ğ) “ K^* ”, alacağın tam ayarlanmış değerini ifade etmek üzere aşığıdaki formüller yoluyla hesaplanır:

$$T_{VA} = T \times (1 - H_T - H_{FX})$$

$$K_{VA} = K \times (1 + H_K)$$

$$K^* = \text{maksimum} \{0, [K_{VA} - T_{VAV}]\}$$

(2) Birinci fıkranın uygulamasında;

a) T_{VA} formülü, Basit Yaklaşımın ya da İçsel Modeller Yaklaşımının kullanıldığı özel netleştirme sözleşmesi kapsamındaki işlemlerin teminatları için kullanılmaz.

b) Tezgâh üstü türev işlemler için H_K sıfır kabul edilir.

c) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen gayrinakdi krediler ve taahhütlerin Standart Yaklaşım kapsamındaki risk tutarı hesaplanırken Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen net tutarlar anılan fıkradaki oranlar yerine yüzde yüz oranı ile çarpılır.

ç) Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ, Ek-1, Üçüncü Bölüm, dokuz ilâ on birinci fıkralarında belirtilen gayri nakdi krediler ve taahhütlerin, Temel İDD Yaklaşımı kapsamındaki risk tutarı hesaplanırken bunların risk tutarları anılan fıkralarda belirtilen oranlar yerine yüzde yüz oranı ile çarpılır.

(3) Teminata ve alacağa ilişkin volatilité ayarlaması ile teminatın kur uyumsuzluğuna ilişkin volatilité ayarlaması 42 ilâ 47 nci maddelerde belirtilen usul ve esaslara göre hesaplanır.

Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminde volatilité ayarlamalarının hesaplanması

MADDE 41 – (1) Volatilité ayarlamaları, Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı veya İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı kullanılarak hesaplanır. Risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasında Standart Yaklaşım ya da Temel İDD Yaklaşımının kullanımından bağımsız olarak Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı veya İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı kullanılabilir. İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımının seçilmesi halinde, bu yaklaşım, Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımının kullanılabileceği önemsiz portföyler haricinde, tüm finansal araç türleri için kullanılmak zorundadır.

(2) Teminatın birden fazla dikkate alınabilir teminat türünden oluştuğu durumlarda, volatilité ayarlaması;

- a) “ a_i ”, herhangi bir teminat türünün toplam teminata oranını,
  - b) “ H_i ”, ilgili teminat türüne uygulanabilecek volatilité ayarlamasını,
  - c) “ H ”, volatilité ayarlamasını
- ifade etmek üzere aşığıdaki formül yoluyla belirlenir.

$$H_{M} = H_N \sqrt{\frac{I_M}{I_N}}$$

Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı

MADDE 42 – (1) Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımında uygulanacak volatilité ayarlamaları günlük yeniden değerlendirme varsayımıyla Ek-1’de yer alan ayarlamalardır.

(2) (Değişik:RG-4/2/2022-31740)⁽³⁾ Ek-1’de geçen elde tutma süresi, bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı vermeyen işlemlerde yirmi iş günü, repo işlemlerinden emtianın devrini ve tasarruf hakkının garanti edilmesini konu edenler dışında kalanlar ve menkul kıymet ödünç işlemleri için beş iş günü, bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemler için ise on iş günüdür. Banka ile karşı taraf arasında Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2’nin Birinci Kısımının Birinci Bölümünün yedinci fıkrasında belirtilen marj sözleşmesi olması durumunda, elde tutma süresi, Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2’nin İkinci Kısımının İkinci Bölümünün yirmi ilâ yirmi sekizinci fıkraları dikkate alınarak belirlenen riskin marj süresine eşit olur.

(3) Ek-1’de yer alan tablolarda geçen ve dört ilâ altıncı fıkralarda yer alan borçlanma araçlarına ilişkin derecelendirme notlarına tekabül eden kredi kalitesi kademesi, Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde Kurulca belirlenen kredi kalitesi kademeleridir. Bu fıkranın uygulamasında, 9 uncu maddenin altıncı fıkrası hükümleri de dikkate alınır.

(4) Emtiyayı veya 9 uncu madde kapsamında dikkate alınmayan menkul kıymetleri konu alan repo ve menkul kıymet/emtia ödünç alma ve verme işlemlerinde emtia veya menkul kıymet için, teşkilatlanmış bir borsaya kote edilmiş ancak ana endekslere dahil olmayan hisse senetleri için uygulanan volatilité ayarlaması kullanılır.

(5) KYK’ya yapılan yatırımlar için volatilité ayarlaması, ikinci fıkrada belirtilen elde tutma süresi dikkate alınarak, KYK’nın yatırım yaptığı varlıklara uygulanan volatilité ayarlamasının ağırlıklı ortalamasıdır. KYK’nın yatırım yaptığı varlıklar hakkında yeterli bilgiye sahip olunmaması halinde volatilité ayarlaması, KYK’nın yatırım yapma hakkına sahip olduğu varlıklara uygulanacak olan volatilité ayarlamalarından en yüksek olanıdır.

(6) 9 uncu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen dikkate alınma kriterlerine uyan bankalar ve aracı kurumlarca ihraç edilen derecelendirilmemiş borçlanma araçları için, kredi kalitesi kademesi 2 veya 3’e eşleştirilen bankalar ve aracı kurumlar veya şirketlerin ihraç ettiği menkul kıymetler için uygulanan volatilité ayarlamaları kullanılır.

İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı

MADDE 43 – (1) Teminatlara ve kredilere uygulanacak volatilité ayarlamalarının hesaplanmasında İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımının kullanımı, bu yaklaşıma ilişkin nicel ve nitel kriterleri taşımak kaydıyla Kurumun iznine tabidir. İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımını kullanmak için Kurumdan izin alan bankalar mücbir bir sebep göstermeksizin ve Kurumdan izin almadan diğer yöntemleri kullanamaz.

(2) Bir KDK tarafından kredi kalitesi kademesi asgari olarak yatırım yapılabilir seviyesine tekabül eden bir derece verilmiş olan borçlanma araçları için, her bir borçlanma aracı kategorisi için ayrı bir volatilité tahmini hesaplanabilir.

(3) İlgili kategorilerin belirlenmesinde, borçlanma aracı ihraççısının türü, borçlanma aracına ilişkin bağımsız kredi derecelendirmesi, borçlanma aracının kalan vadesi ve düzeltilmiş durasyonu dikkate alınır. Volatilité tahminlerinin, bankanın ilgili kategoriye dahil ettiği borçlanma aracını temsil edici nitelikte olması gerekir.

(4) Bir KDK tarafından kredi kalitesi kademesi yatırım yapılabilir seviyenin altında bir dereceye tekabül eden bir kredi derecesi verilmiş olan borçlanma araçları için ve diğer dikkate alınabilir teminatlar için volatilité ayarlamaları; her bir kalem için münferiden hesaplanır.

(5) İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımını kullanan bankalarca, teminatın volatilitesi veya kur uyumsuzluğuna ilişkin volatilité tahminleri, kredi, teminat ve/veya kurlar arasındaki korelasyonlar dikkate alınmaksızın yapılır.

İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımına İlişkin Nicel Kriterler

MADDE 44 – (1) Volatilité ayarlamaları hesaplamasında, tek-tarafli yüzde doksan dokuz güven aralığı kullanılır.

(2) (Değişik:RG-4/2/2022-31740)⁽³⁾ Elde tutma süresi, bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı vermeyen işlemlerde yirmi iş günü, repo işlemlerinden emtianın devrini ve tasarruf hakkının garanti edilmesini konu edenler dışında kalanlar ve menkul kıymet ödünç işlemleri için beş iş günü, bankaya günlük olarak ilave teminat alma hakkı veren diğer işlemler için ise on iş günüdür. Banka ile karşı taraf arasında Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2’nin Birinci Kısımının Birinci Bölümünün yedinci fıkrasında belirtilen marj sözleşmesi olması durumunda, elde tutma süresi,

Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-2'nin İkinci Kısımının İkinci Bölümünün yirmi ilâ yirmi sekizinci fıkraları dikkate alınarak belirlenen riskin marj süresine eşit olur.

(3) İkinci fıkrada belirtilen elde tutma sürelerinden farklı bir elde tutma süresi kullanılarak volatilité ayarlamalarının hesaplanması durumunda aşağıdaki formül kullanılır.

$$H_M = H_N \sqrt{\frac{T_M}{T_N}}$$

Formülde yer alan,

- "TM", ikinci fıkra uyarınca elde tutma süresini,
- "HM", TM günlük elde tutma süresi için öngörülen volatilité ayarlamasını,
- "HN", TN günlük elde tutma süresi için öngörülen volatilité ayarlamasını ifade eder.

(4) Bankalarca, düşük kaliteli varlıkların likit olmaması durumu dikkate alınır. Teminatın likiditesine ilişkin tereddütler olması halinde, elde tutma süresi yükseltilecek şekilde ayarlamaya tâbi tutulur. Bankalar, tarihsel verilerin potansiyel volatilitéyi olduğundan daha düşük gösterebileceği durumları dikkate alır ve stres testleri uygular.

(5) Volatilité ayarlamalarının hesaplamasında tarihsel gözlem süresi, asgari bir yıldır. Tarihsel gözlem süresi için ağırlıklandırma veya benzer başka yöntemleri kullanan bankalarda, efektif gözlem süresi bir yıldan az olamaz. Fiyat volatilitesinde önemli ve ani yükselmeler olduğu durumlarda, Kurum tarafından volatilité ayarlamalarının daha kısa bir gözlem süresi kullanılarak hesaplanması istenebilir.

(6) Veri setleri asgari üç ayda bir olmak üzere piyasa fiyatlarında önemli değişiklikler olması durumunda güncellenir. Bu kapsamda, volatilité ayarlamaları da asgari üç ayda bir hesaplanmalıdır.

(7) (Ek:RG-20/1/2016-29599)⁽²⁾ Özel bir model kullanımına ilişkin zorunluluk yoktur. Bankalar önemli bütün riskleri kapsadığı sürece tarihi benzetim veya simülasyon yöntemlerine dayalı modeller gibi yöntemleri kullanabilirler.

İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımına İlişkin Nitel Kriterler

MADDE 45 – (1) Volatilité tahminleri, bankanın içsel risk limitlerinin belirlenmesi dahil, günlük risk yönetim süreçlerinde kullanılır.

(2) Bankaların günlük risk yönetim süreçlerinde kullanılan elde tutma sürelerinin, işlem türleri için bu Kısımda belirtilen sürelerden daha uzun olduğu durumlarda, volatilité ayarlamaları, 44 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yer alan formül kullanılarak artırılır.

(3) Bankalar, volatilité ayarlamalarının tahminine ve bu tahminlerin risk yönetim süreçlerine entegre edilmesine ilişkin yazılı hale getirilmiş içsel politika, kontrol ve prosedürler ile bu içsel düzenlemelere uyumu sağlayacak nitelikte süreçlere sahip olmalıdır.

(4) Volatilité ayarlamaları tahmini için kullanılan sistemler, bankanın iç denetim sistemi kapsamında düzenli olarak denetlenir. Volatilité ayarlamaları tahmininde ve bu ayarlamaların bankanın risk yönetim süreçlerine entegre edilmesinde kullanılan sistem aşağıda belirtilen hususları kapsayacak şekilde asgari yılda bir kere incelenir.

a) Volatilité ayarlamalarına ilişkin tahminlerin günlük risk yönetim süreçlerine entegre edilmesi.

b) Volatilité ayarlamalarının tahmin edilmesi sürecindeki önemli değişikliklerin doğrulanması.

c) Veri kaynaklarının bağımsızlığı dahil, volatilité ayarlamaları tahmininde kullanılan veri kaynaklarının tutarlılığı ve güvenilirliği ile verilere zamanında erişilebilirliğin teyit edilmesi.

ç) Volatilité varsayımlarının doğruluğu ve uygunluğu.

d) (Ek:RG-23/10/2015-29511)⁽¹⁾ Pozisyon verisinin doğruluğu ve eksiksiz olması.

Volatilité ayarlamalarının artırılması

MADDE 46 – (Değişik:RG-23/10/2015-29511)⁽¹⁾

(1) Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı için EK-1'de belirtilen volatilité ayarlamaları, günlük yeniden değerlendirme yapılması durumunda uygulanır. İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımında volatilité ayarlamaları için içsel tahminlerin kullanılması durumunda, söz konusu ayarlamaların öncelikle günlük yeniden değerlemeler esas alınarak hesaplanması gerekir. Her

iki volatilité ayarlaması yaklaşımda da yeniden değerlemenin günlük olarak yapılmaması durumunda, volatilité ayarlamaları;

- a) "H", uygulanacak volatilité ayarlamasını,
- b) "H_M", günlük yeniden değerleme için öngörülen volatilité ayarlamasını,
- c) "N_R", yeniden değerlemeler arasında fiilen geçen iş günü sayısını,
- ) "T_M", söz konusu işlem türü için öngörülen elde tutma süresini ifade etmek üzere aşağıda yer alan formül kullanılarak artırılır.

$$H_{M} = H_{N} \sqrt{\frac{T_{M}}{T_{N}}}$$

Yüzde sıfır volatilité ayarlaması uygulanmasına ilişkin şartlar

MADDE 47 – (1) Repo işlemlerinde ve menkul kıymet ödünç işlemlerinde, Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımda ya da İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımda uygulandığı ve aşağıda belirtilen şartların sağlandığı durumlarda, bu yaklaşımlara göre hesaplanan volatilité ayarlamaları yerine, yüzde sıfır volatilité ayarlaması uygulanabilir. 36 ncı maddede belirtilen İçsel Modeller Yaklaşımda kullanan bankalar, bu fıkrada belirtilen yüzde sıfır volatilité ayarlamasını uygulayamazlar.

a) Kredi ve teminatın her ikisinin de, nakit veya 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında merkezi yönetimler veya merkez bankalarının ihraç ettiği ve Yönetmelik uyarınca yüzde sıfır risk ağırlığına tabi tutulan bir borçlanma aracı olması.

b) Kredi ve teminatın aynı para birimi cinsinden olması.

c) İşlemin vadesinin bir günden fazla olmaması ya da kredi ve teminatın gerçeğe uygun değerine göre günlük olarak değerleme veya günlük yeniden marjlama işlemine tâbi olması.

) Karşı tarafın marj yatırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, gerçeğe uygun değerine göre yapılan en son değerleme işlemi ile teminatın nakde çevrilme süresi arasında geçen zamanın en fazla dört iş günü olması.

d) İşlemin, o işlem türü için uygun olan bir takas sistemiyle gerçekleştirilmesi.

e) Sözleşmeyle ilişkin belgelerin ilgili menkul kıymet türlerine uygun olarak repo ve menkul kıymet ödünç işlemleri için piyasada standart olarak kabul edilen şartları taşıması.

f) **(Değişik:RG-23/10/2015-29511)**⁽¹⁾ Sözleşmede, karşı tarafın nakit veya menkul kıymetleri teslim etme veya marj yatırma yükümlülüğünü ya da diğer yükümlülüklerini yerine getirmediği takdirde işlemin derhal iptal edilebileceğine ilişkin hüküm bulunması. Müflis olup olmadığına bakılmaksızın karşı tarafın temerrüdü halinde, teminata el koyarak derhal nakde dönüştürme hakkının olması gerekir. Bahse konu hakkın, herhangi bir şekilde kısıtlanmamış ve hukuken uygulanabilir olması gerekir.

g) İşlemin karşı tarafının aşağıda sayılan temel piyasa katılımcılarından biri olması.

1) Yönetmelik uyarınca yüzde sıfır risk ağırlığına tâbi tutulan ve 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen kuruluşlar.

2) Bankalar ve aracı kurumlar.

3) Standart Yaklaşım kapsamında Yönetmelik uyarınca yüzde yirmi risk ağırlığına tâbi tutulan finansal kuruluşlar ile bir KDK tarafından derecelendirme notu bulunmaması halinde Temel İDD yaklaşımı kapsamında içsel olarak derecelendirilen finansal kuruluşlar.

4) Sermaye veya finansal kaldıraç yükümlülüklerine tâbi KYK'lar.

5) Düzenleyici otoriteler tarafından denetlenen emeklilik fonları.

6) Yetkili merkezi takas kuruluşları.

(2) Diğer bir ülke denetim otoritesinin kendi ülke hazinesince ihraç edilen menkul kıymetlerle ilgili repo veya menkul kıymet ödünç işlemlerinde birinci fıkrada yer alan uygulamadan faydalanılmasına izin vermesi halinde, Türkiye'de faaliyet gösteren bankalar da bu menkul kıymetlerle ilgili repo veya menkul kıymet ödünç işlemlerinde aynı yaklaşımı uygulayabilirler.

Kapsamlı Finansal Teminat Yöntemi'nde risk ağırlıklı varlıklar ile beklenen kaybın hesaplanması

MADDE 48 – (1) 40 ncı maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan alacağın tam ayarlanmış değeri, risk ağırlıklı tutarın Standart Yaklaşım kapsamında hesaplanmasında risk ağırlığı uygulanacak

tutardır. Alacağın gayri nakdi kredi ve taahhüt kapsamında olması halinde alacağın tam ayarlanmış değerine Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen oranlar uygulanır.

(2) **(Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)** Risk ağırlıklı tutarın Temel İDD Yaklaşımı kapsamında hesaplanmasında risk ağırlığı uygulanacak tutar belirlenirken aksi belirtilmedikçe teminatın etkisi dikkate alınmaz. Temel İDD Yaklaşımı kapsamında THK* efektif THK'yı ifade etmek üzere, Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ kapsamında yapılan hesaplamalarda THK olarak dikkate alınır ve aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$THK^* = THK \times (K^*/K)$$

Formülde:

a) "THK", kredinin teminatlandırılmaması halinde Temel İDD Yaklaşım uyarınca uygulanacak olan THK'yı,

b) "K", 40 ıncı maddenin birinci fıkrasında yer alan risk tutarını,

c) "K*", 40 ıncı maddenin birinci fıkrası çerçevesinde hesaplanan alacağın tam ayarlanmış değerini,

ifade eder.

Temel İDD yaklaşımında dikkate alınabilecek ilave teminatlar için risk ağırlıklı tutar ve beklenen kaybin hesaplanması

MADDE 49 – (Değişik:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

(1) Bu maddenin iki ilâ dördüncü fıkraları esas alınarak hesaplanan THK*, Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ kapsamında yapılan hesaplamalarda THK olarak dikkate alınır.

(2) Teminatın değerinin (T), risk tutarına (K) oranının dördüncü fıkarda yer alan tabloda belirtilen T* eşik seviyesinin altında olduğu durumlarda, THK*, karşı tarafa kullanılan teminatlandırılmamış krediler için Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ kapsamında yapılan hesaplamalardaki THK değeridir. Gayrinakdi kredi ve taahhütler için teminatın değerinin (T) risk tutarına (K) oranı belirlenirken, Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin ekinde yer alan EK-1'in Üçüncü Bölümünde belirtilen dönüştürme oranları yerine yüzde yüz oranı kullanılır.

(3) Teminatın değerinin (T) risk tutarına (K) oranının, dördüncü fıkarda yer alan tabloda belirtilen T** seviyesini geçtiği durumlarda, THK*, ilgisine göre dördüncü fıkardaki tabloda yer alan değerdir. Teminatın değerinin risk tutarına oranının T* ile T** seviyesi arasında kalması halinde, ilgili alacak, T** seviyesine ulaşılan kısım ve kalan kısım olmak üzere iki ayrı alacak gibi ele alınır. THK* değeri olarak, T** seviyesine ulaşılan kısım için dördüncü fıkardaki tabloda yer alan değer, kalan kısım için ise yüzde kırk beş oranı kullanılır. T** seviyesine ulaşan kısım teminatın değerinin T** değerine bölünmesi suretiyle bulunur.

(4) T* ve T** seviyeleri ile alacakların teminatlı kısımları için uygulanacak THK* değerleri aşağıda yer alan tabloda belirtilmiştir.

Alacakların teminatlı kısımları için asgari THK değerleri

Teminat Türü	Birincil alacaklara ilişkin THK*	T*	T**
Ticari işlemlerden kaynaklanan finansal alacaklar	%35	%0	%125
İkamet / ticari amaçlı gayrimenkul	%35	%30	%140
Diğer	%40	%30	%140

(5) Bankanın ikamet/ticari amaçlı gayrimenkul üzerinde sadece bir ipoteğinin bulunması durumunda, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen T değeri ipotek tutarı ile gayrimenkulün kullanılabilir değerinden küçük olanıdır. Gayrimenkulün kullanılabilir değeri;

a) İpotek birinci derecede ise; gayrimenkulün değerinin bankanın ipotek derecesindeki payı ile çarpılması sonucu elde edilen değerini,

b) İpotek birinci dereceden farklı ise; gayrimenkulün değerinden kendinden önceki derecelerde yer alan boş veya başka taraflar lehine tesis edilmiş ipotek tutarları düşüldükten sonra kalan değer bankanın bu derecedeki ipotek payı ile çarpılması sonucu elde edilen değerini, ifade eder.

(6) Bankanın, ikamet/ticari amaçlı gayrimenkul üzerinde birden fazla ipoteğinin bulunması durumunda, bankanın ipotek derecelerindeki ipotek tutarları ile gayrimenkulün kullanılabilir değerleri, ipotek derecesi bazında karşılaştırılır. Bu karşılaştırma sonucunda küçük olan tutarlar dikkate alınır ve bunların toplamı ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen T değerini oluşturur. İpotek derecesi bazında, gayrimenkulün kullanılabilir değeri bulunurken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Bir gayrimenkul üzerine silsile halinde ve ipotek derecelerini başka bir taraf ile paylaşmadan ipotek konulması durumunda, bu silsiledeki tüm ipotekler derecesine bakılmaksızın silsilenin en iyi derecesinde kabul edilir.

b) Bankanın ipotek dereceleri arasında başka bir tarafın ipoteğinin varlığı halinde, gayrimenkulün değerinden, kendisi dâhil daha önceki derecelerdeki ipotek tutarlarının düşülmesi gerekir.

Temel İDD yaklaşımı kapsamında risk ağırlıklı tutarın ve beklenen kayıp tutarının hesaplanmasında birden fazla kredi riski azaltım türünün kullanılması

MADDE 50 – (Değişik:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

(1) Risk ağırlıklı tutarın ve beklenen kayıp tutarının Temel İDD Yaklaşımı çerçevesinde hesaplandığı ve bir alacağın finansal teminatlar yanında dikkate alınabilir diğer teminatlarla teminatlandırıldığı durumlarda, Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin ekinde yer alan EK-1 kapsamında yapılan hesaplamalarda dikkate alınacak THK* değeri ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri esas alınarak hesaplanır.

(2) 40 ıncı madde kapsamında hesaplanan alacağın volatilité ayarlı risk tutarının, her bir kısmı yalnızca tek bir teminat türü ile teminatlandırılacak şekilde, dikkate alınabilir finansal teminat kapsamındaki kısım, ticari işlemlerden kaynaklanan finansal alacaklarla teminatlı kısım, ticari veya ikamet amaçlı gayrimenkul ile teminatlı kısım, diğer dikkate alınabilir teminat kapsamındaki kısım ve teminatsız kısım olarak ayrıştırılması gerekir.

(3) Birden fazla teminat türünün kullanıldığı durumda, ikamet amaçlı gayrimenkul, ticari amaçlı gayrimenkul ve diğer teminatların toplam teminat değerinin, finansal teminatlar ve ticari işlemlerden kaynaklanan finansal alacakların ayarlanmış değerleri düşüldükten sonra kalan risk tutarına oranının yüzde otuzdan az olması halinde, bu teminatlar dikkate alınmaz. Bu fıkra uygulamasında, finansal teminatların ayarlanmış değerleri 40 ıncı maddenin birinci fıkrası uyarınca; ticari işlemlerden kaynaklanan finansal alacakların ayarlanmış değerleri, bu alacakların toplam değerinin 49 uncu maddenin dördüncü fıkrasında yer alan tabloda belirtilen ilgili T** oranına bölünmesi suretiyle belirlenir.

(4) Alacağın her bir kısmına ilişkin THK* değeri, bu Tebliğin ilgili hükümleri çerçevesinde ayrı ayrı hesaplanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Fonlanmış Kredi Korumaları

Diğer fonlanmış kredi korumaları

MADDE 51 – (Değişik:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾

(1) Başka bir banka veya aracı kuruma yatırılan mevduat ya da nakit benzeri kıymetler, 25 inci maddenin birinci fıkrasında aranan şartları taşıması kaydıyla, diğer bir banka tarafından sağlanan garantiler gibi dikkate alınabilir.

BEŞİNCİ KISIM

Fonlanmamış Kredi Korumasında Kredi Riski Azaltımının Hesaplanması

BİRİNCİ BÖLÜM

Kredi Riski Azaltımı, Değerleme ve Risk Ağırlıklı Tutarların Hesaplanması

Kredi riski azaltımı

MADDE 52 – (1) Altıncı ve Yedinci Kısım hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Birinci, İkinci ve Üçüncü Kısımın ilgili hükümlerinin sağlanması halinde, risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasında bu Kısım hükümlerine uygun olarak azaltım yapılabilir.

Değerleme

MADDE 53 – (1) Fonlanmamış kredi korumasının değeri, borçlunun temerrüde düşmesi veya belirlenmiş başka bir ödeme şartı durumunun gerçekleşmesi halinde koruma sağlayıcısının ödemeyi taahhüt ettiği tutara eşittir. Anapara, faiz, komisyon veya diğer ücretlerden vazgeçilmesi veya bunların ertelenmesi de dâhil olmak üzere bir kredi kayıp olayına neden olacak şekilde işleme konu varlığın yeniden yapılandırılmasını yani değer ayarlaması ya da kâr ve zarar hesabına benzeri başka borç kayıtları yapılmasını ödeme şartı saymayan kredi türevlerinde;

a) Koruma sağlayıcısının ödemeyi taahhüt ettiği tutarın risk tutarından daha yüksek olmadığı hallerde, kredi korumasının değeri koruma sağlayıcısının ödemeyi taahhüt ettiği tutarın %40'ı oranında azaltılır,

b) Koruma sağlayıcısının ödemeyi taahhüt ettiği tutarın risk tutarından daha yüksek olduğu hallerde, kredi korumasının değeri, risk tutarının %60'ından daha fazla olamaz.

(2) Fonlanmamış kredi korumasının maruz kalınan riskten farklı para birimi cinsinden olduğu hallerde, kredi korumasının değeri olarak kur riski için ayarlanmış değeri esas alınır. Kredi korumasının kur riski için ayarlanmış değeri;

a) "G*", kredi korumasının kur riski için ayarlanmış değeri,

b) "G", kredi korumasının nominal tutarını,

c) "H_{FX}", kredi koruması ile işleme konu varlık arasındaki kur uyumsuzluğu için yapılan volatilité ayarlamasını

ifade etmek üzere, aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır.

$$G^* = G \times (1 - H_{FX})$$

(3) Kur uyumsuzlukları için volatilité ayarlamaları, günlük değerlendirme yapıldığı varsayımı altında on günlük elde tutma süresi kullanılmak suretiyle Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı ya da İçsel Tahminlere Dayalı Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı kullanılarak hesaplanır. Günlük değerlemenin yapılmadığı durumlarda volatilité ayarlamaları 46 ncı maddeye uygun olarak artırılır.

Kısmi koruma ve dilimlere ayırma durumlarında risk ağırlıklı tutar ile beklenen kayıp tutarının hesaplanması

MADDE 54 – (1) Bankaca kredi riskinin bir kısmının bir veya birden fazla dilim halinde transfer edilmesi durumunda, Yönetmeliğin menkul kıymetleştirmeye ilişkin risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasına yönelik usul ve esasları çerçevesinde risk ağırlıklı tutar hesaplanır. Sözleşmede, gerçekleşen kaybın banka tarafından üstlenilmesini ve yatırımcıya yansıtılmamasını sağlayan bir eşik değer tutarı belirlenmesi durumunda, bu tutar elde tutulan birinci kayıp pozisyonlarına denk sayılır ve risk ağırlıklı tutar hesaplamasında birinci kayıp dilimi olarak dikkate alınır.

Standart yaklaşımda risk ağırlıklı tutarların hesaplanması

MADDE 55 – (1) Standart yaklaşım kullanıldığı durumda risk ağırlıklı tutar;

a) "K", risk tutarını,

b) "G_A", en fazla "K" kadar olmak üzere korumanın 53 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kur riski için ayarlanmış değeri üzerinden Altıncı Kısımda yer alan vade uyumsuzluğu için yapılan ayarlama sonucu bulunacak değerini,

c) "r", borçluya kullanılan kredilerin Yönetmelik uyarınca tabi olduğu risk ağırlığını,

ç) "g", koruma sağlayan tarafa kullanılan kredilerin Yönetmelik uyarınca tabi olduğu risk ağırlığını,

d) "R_A", risk ağırlıklı tutarı,

e) "KDO", Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen gayrinakdi krediler ve taahhütler için Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen oranları, diğer alacaklar için %100'ü

ifade etmek üzere, aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır.

$$R_A = [\text{Maksimum } \{0, K - G_A\} \times r + G_A \times g] * KDO$$

(2) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen gayrinakdi krediler ve taahhütler için risk tutarı (K) hesaplanırken Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen oranlar yerine yüzde yüz oranı uygulanır.

(3) Korumanın değerinin (G_A), risk tutarından (K) az olması halinde, yukarıdaki formül sadece alacağın koruma sağlanan kısmının öncelik sırasının en az koruma sağlanmayan kısmın öncelik sırası kadar olması (banka ile koruma sağlayan tarafın kayıpları orantılı olarak paylaşması) halinde kullanılır. Alacağın koruma sağlanan kısmının öncelik sırasının, koruma sağlanmayan kısmının öncelik sırasından düşük olması durumunda koruma dikkate alınmaz.

(4) Fonlanmamış kredi korumasının merkezi yönetimler ve merkez bankaları tarafından verilen bir garanti olması halinde, garantinin borçlunun ulusal para biriminden düzenlenmiş ve kredinin fonlamasının da aynı para biriminden yapılmış olması kaydıyla, kredinin bu garanti kapsamındaki kısmı için Yönetmeliğin Ek-1'inin dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen uygulama geçerlidir.

Temel İDD Yaklaşımında risk ağırlıklı tutar ve beklenen kayıp tutar hesaplaması

MADDE 56 – (1) Alacağın korunan kısmı (G_A) için Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ, Ek-1, İkinci Bölüm uygulamasında kullanılan TO değeri; koruma sağlayıcısının TO'su ya da tam korumanın sağlanmadığı durumda, borçlunun TO'suyla koruma sağlayıcısının TO'su arasındaki bir değer olabilir. İkincil alacaklarda ve birincil alacak niteliğindeki fonlanmamış kredi korumalarında, Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ, Ek-1, İkinci Bölüm uygulamasında birincil önceliğe sahip alacaklara uygulanan THK dikkate alınabilir.

(2) Alacağın koruma altına alınmamış kısmı için, TO değeri borçlunun TO'su, THK ilgili alacağın THK'sıdır.

(3) **(Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511)**⁽¹⁾ Bu maddenin uygulanmasında alacağın korunan kısmı (G_A) 55 inci maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan değerdir. Alacağın risk tutarı (K) Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin ekinde yer alan EK-1'in Üçüncü Bölümüne göre hesaplanan tutardır. Alacağın risk tutarı (K) belirlenirken, Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin ekinde yer alan EK-1'in Üçüncü Bölümünde yer alan dönüştürme oranları yerine yüzde yüz oranı uygulanır."

(4) **(Ek fıkra:RG-23/10/2015-29511)**⁽¹⁾ Bu maddenin uygulanmasında, alacağın korunan kısmı için koruma sağlayıcısının, koruma altına alınmamış kısmı için ise borçlunun risk ağırlığı formülü kullanılır.

ALTINCI KISIM

Vade Uyumsuzluğu

BİRİNCİ BÖLÜM

Vade Uyumsuzluğu ve Vade Uyumsuzluğunda Kredi Korumasının Değerlemesi

Vadenin tanımı

MADDE 57 – (1) Korunan alacağın efektif vadesi, beş yılı geçmemek üzere, borçlunun yükümlülüklerini yerine getirmesi için öngörülen en uzun süredir. Kredi korumasının vadesi ikinci fıkra çerçevesinde, korumanın sona erebileceği veya erdirilebileceği öngörülen en kısa süredir.

(2) Koruma sağlayıcısının korumayı sona erdirme opsiyonu bulunuyorsa, kredi korumasının vadesi bu opsiyonun kullanılabileceği en yakın tarih esas alınarak belirlenir. Koruma alan tarafın

korumayı sona erdirmeye opsiyonu mevcutsa ve koruma sözleşmesinde bankanın işlemi sözleşmede belirtilen vadeden önce tasfiye etmesine yönelik teşvik edici hükümler bulunuyorsa, korumanın vadesi, opsiyonun kullanılabilmesi için en yakın tarih esas alınarak belirlenir. Diğer durumlarda söz konusu opsiyonun korumanın vadesini etkilemediği kabul edilebilir.

(3) Bir kredi türevi, korunan alacağa ilişkin mehil süresi sona ermeden hükümsüz kalabiliyorsa, korumanın vadesi mehil süresinin vadeden düşülmesi suretiyle hesaplanır.

Vade uyumsuzluğu

MADDE 58 – (1) Risk ağırlıklı tutarların hesaplanmasında, kredi korumasının kalan vadesinin korunan alacağın kalan vadesinden az olması halinde vade uyumsuzluğu oluşmuş sayılır.

(2) Vade uyumsuzluğu oluştuğunda;

a) Korumanın başlangıç vadesinin bir yıldan kısa olması,

b) Korumanın kalan vadesinin üç aydan kısa olması,

c) Alacağın Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ, Ek-1, İkinci Bölüm, on dördüncü fıkra kapsamında vadesi asgari bir gün olarak dikkate alınan kısa vadeli bir alacak olması

durumlarından herhangi birinin varlığı halinde ilgili kredi koruması dikkate alınmaz.

Vade uyumsuzluğunda kredi korumasının değerlendirilmesi

MADDE 59 – (1) Basit Finansal Teminat Yönteminde, alacak ile fonlanmış kredi koruması arasında vade uyumsuzluğu bulunması halinde, ilgili teminat dikkate alınmaz.

(2) Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminde, fonlanmış kredi korumasının vadesi ile alacağın vadesi arasında vade uyumsuzluğu bulunduğu durumlarda, teminatın değeri ayarlanmış değeri üzerinden dikkate alınır. Teminatın ayarlanmış değeri;

a) "T_{VA}", risk tutarından ya da 40 ıncı maddenin birinci fıkrasına göre belirlenen teminatın volatilité ayarlı değerinden düşük olanını,

b) "V", kredi korumasının 57 nci maddeye göre belirlenen vadeye kalan yıl sayısından ya da V'den düşük olanını,

c) "V", alacağın 57 nci maddeye göre belirlenen vadeye kalan yıl sayısından ya da 5 yıldan düşük olanını,

ç) "T_{VAV}", teminatın ayarlanmış değerini

ifade etmek üzere, aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır.

$$T_{VAV} = T_{VA} \times (v - 0,25) / (V - 0,25)$$

(3) Teminatın ayarlanmış değeri, alacağın tam ayarlanmış değerinin hesaplanmasında 40 ıncı maddenin birinci fıkrasında yer alan formüle dahil edilir.

(4) Vade uyumsuzluğunun bulunduğu ve korumanın fonlanmamış bir kredi koruması olduğu durumlarda, korumanın değeri olarak ayarlanmış değeri kullanılır. Fonlanmamış kredi korumasının ayarlanmış değeri;

a) "G_A", fonlanmamış kredi korumasının ayarlanmış değerini,

b) "G*", kur uyumsuzluğu için ayarlanmış koruma tutarını,

c) "V", kredi korumasının 57 nci madde kapsamında belirlenen vadeye kalan yıl sayısından ya da V değerinden düşük olanını,

ç) "V", alacağın 57 nci maddeye göre belirlenen vadeye kalan yıl sayısından ya da 5 yıldan düşük olanını

ifade etmek üzere, aşağıdaki formül yoluyla hesaplanır.

$$G_A = G^* \times (v - 0,25) / (V - 0,25)$$

(5) Vade uyumsuzluğu durumunda 55 ve 56 ncı maddelerin uygulanmasında fonlanmamış kredi korumasının bu madde kapsamında hesaplanan ayarlanmış değeri (G_A) dikkate alınır.

YEDİNCİ KISIM

Alacak Grubuna İlişkin Kredi Türevleri, Değerleme İlkeleri ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Alacak Grubuna İlişkin Kredi Türevleri

Birinci temerrüt olayına bağlı kredi türevleri

MADDE 60 – (1) Bir alacak grubuna dâhil alacaklardan birisinde gerçekleşecek ilk temerrüdün ödemeyi tetikleyeceği ve bu ödeme şartı durumunun sözleşmeyi sona erdireceği bir kredi türeviyle koruma sağlandığı ve sağlanan korumanın ilgili risk tutarına eşit veya daha fazla olduğu durumlarda, korumanın en düşük risk ağırlıklı tutara sahip olan alacak için alındığı kabul edilir ve bu alacak için risk ağırlıklı tutar ve ilgisine göre beklenen kayıp tutarları bu Tebliğ hükümleri dikkate alınarak hesaplanır. En düşük risk ağırlıklı tutara sahip alacak, kredi koruması olmaksızın Yönetmelik hükümlerine göre belirlenecek risk ağırlıklı tutarlara göre tespit edilir. En düşük risk ağırlıklı tutara birden fazla alacağın sahip olması halinde, bunlardan sadece biri için bu uygulama yapılır.

(2) Temel İDD yaklaşımını kullanan bankalar için birinci fıkra kapsamında en düşük risk ağırlıklı tutara sahip alacak belirlenirken, Temel İDD yaklaşımı kapsamında hesaplanan risk ağırlıklı tutar ile alacağına ilişkin beklenen kaybın 12,5 katının toplamı risk ağırlıklı tutar olarak dikkate alınır.

N inci temerrüt olayına bağlı kredi türevleri

MADDE 61 – (1) Bir alacak grubuna dahil alacaklara ilişkin n inci temerrüdün ödemeyi tetikleyeceği kredi türeviyle sağlanan korumalarda koruma alan banka, 1’den n-1’e kadar olan temerrütler için de ilave ayrı korumalar sağlamışsa ya da n-1 tane temerrüt zaten gerçekleşmişse ve kredi türeviyle sağlanan korumanın ilgili risk tutarına eşit veya daha fazla olduğu durumlarda, söz konusu korumayı risk ağırlıklı tutar ve ilgisine göre beklenen kayıp hesaplamasında dikkate alabilir. Bu halde, 1 inci temerrüt olayına bağlı kredi türevleri için 60 inci maddede belirtilen yöntem, gerekli değişiklikler yapılmak suretiyle n inci temerrüt olayına bağlı kredi türevleri için de uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Gayrimenkuller ve Dikkate Alınabilir Diğer Teminatlar İçin Değerleme İlkeleri

Gayrimenkullerin değerlendirilmesi

MADDE 62 – (1) Gayrimenkulün değeri, Kurul veya Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilen değerlendirme kuruluşları tarafından tespit edilmeli ve bu değer gerçeğe uygun değerine eşit veya daha düşük olmalıdır. İlgili mevzuat uyarınca ipotek teminatlı kredi değerinin değerlendirilmesine ilişkin ihtiyatlı hükümler belirlenmesi halinde, gayrimenkulün değeri, yetkili değerlendirme kuruluşları tarafından ipotek teminatlı değerine eşit veya daha düşük bir değer üzerinden tespit edilebilir.

(2) Gerçeğe uygun değer in doğru ve güvenilir bir biçimde belgelendirilmesi şarttır.

(3) Gayrimenkulün ipotek teminatlı kredi değeri, gayrimenkulün kısa vadede değişmeyecek olan özellikleri, olağan ve yerel piyasa koşulları, gayrimenkulün cari kullanım amacı ve uygun alternatif kullanım amaçları dikkate alınarak gayrimenkulün gelecekteki pazarlanabilirliği hakkında ihtiyatlı bir değerlendirme sonucunda tespit edilen gayrimenkul değeridir. İpotek teminatlı kredi değerinin belirlenmesinde spekülasyon unsurları dikkate alınmaz. İpotek teminatlı kredi değerinin doğru ve güvenilir bir biçimde belgelendirilmesi şarttır.

(4) Teminatın değeri, gayrimenkulün gerçeğe uygun değeri veya ipotek teminatlı kredi değerine 21 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi hükmünün ve gayrimenkul üzerinde daha önceden tesis edilmiş hakların etkisinin yansıtılmasıyla elde edilir.

(5) Gayrimenkulün yurtdışında bulunması halinde gayrimenkule ilişkin değerlendirme, ilgili ülke otoritelerince muadil düzenlemelerde kullanılmak üzere kabul edilmiş değerlendirme kuruluşları tarafından yerine getirilmesi halinde yetkili bir değerlendirme kuruluşu tarafından yapılmış olarak kabul edilir.

Diğer teminatlara ilişkin değerlendirme

MADDE 63 – (1) (Değişik fıkra:RG-23/10/2015-29511) ⁽¹⁾ 11 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki ticari işlemlerden kaynaklanan finansal alacaklar için alacak tutarı, alacakların değeri olarak kabul edilir.

(2) 11 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen diğer fiziki teminatlar ve (ç) bendinde belirtilen gayrimenkuller dışında kalan finansal kiralama konusu varlıkların değerleri gerçeğe uygun değerleridir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Atıflar

MADDE 64 – (1) 28/6/2012 tarihli ve 28337 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ yapılan atıflar bu Tebliğ yapılmış sayılır.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 65 – (1) 28/6/2012 tarihli ve 28337 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 66 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 67 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

⁽¹⁾ 23/10/2015 tarih ve 29511 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tebliğ değişikliği 31/3/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

⁽²⁾ 20/1/2016 tarihli ve 29599 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tebliğ değişikliği 31/3/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

⁽³⁾ Bu değişiklik 1/7/2022 tarihinde yürürlüğe girer.

Tebliğin Yayınlandığı Resmî Gazete’nin		
	Tarihi	Sayısı
	6/9/2014	29111
Tebliğde Değişiklik Yapan Tebliğlerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı
1.	23/10/2015	29511
2.	20/1/2016	29599
3.	2/3/2017	29995
4.	8/6/2021	31505
5.	4/2/2022	31740

EK-1

Bu Ekteki Tablo 1 ila 4’de geçen;

a) A Tipi Senet: Bu Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen kurumlarca ihraç edilen borçlanma araçlarını,

b) B Tipi Senet: Bu Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen kurumlarca ihraç edilen borçlanma araçlarını,

c) BKS: Borçlanma aracının eşleştirildiği veya tabi olduğu risk ağırlığının tekabül ettiği kredi kalitesi kademesini,

ç) C Tipi Senet: Bu Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen kurumlarca ihraç edilen, kısa vadeli kredi değerlendirmelerine tâbi olan borçlanma araçlarını,

d) D Tipi Senet: Bu Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen kurumlarca ihraç edilen, kısa vadeli kredi değerlendirmelerine tâbi olan borçlanma araçlarını,

e) GETS: Günlük elde tutma süresini,

f) KBKS: Bir kısa vadeli borçlanma aracının eşleştirildiği veya tabi olduğu risk ağırlığının tekabül ettiği kredi kalitesi kademesini,

g) Menkul kıymetleştirme pozisyonları: Bu Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen menkul kıymetleştirme pozisyonlarını ifade eder.

Volatilite Ayarlamaları

Tablo 1

BKS	Kalan vade	A Tipi Senetlere ilişkin volatilité ayarlamaları			B Tipi Senetlere ilişkin volatilité ayarlamaları			Menkul kıymetleştirme pozisyonlarına ilişkin volatilité ayarlamaları		
		20 GETS için (%)	10 GETS için (%)	5 GETS için (%)	20 GETS için (%)	10 GETS için (%)	5 GETS için (%)	20 GETS için (%)	10 GETS için (%)	5 GETS için (%)
1	£ 1 yıl	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	> 1 yıl £ 5 yıl	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
	> 5 yıl	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657	22,628	16	11,314
2 – 3	£ 1 yıl	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 1 yıl £ 5 yıl	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
	> 5 yıl	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485	33,942	24	16,971
4	£ 1 yıl	21,213	15	10,607	-	-	-	-	-	-
	> 1 yıl £ 5 yıl	21,213	15	10,607	-	-	-	-	-	-
	> 5 yıl	21,213	15	10,607	-	-	-	-	-	-

Tablo 2

KBKS	C Tipi Senetlere ilişkin volatilité ayarlamaları			D Tipi Senetlere ilişkin volatilité ayarlamaları			Menkul kıymetleştirme pozisyonlarına ilişkin volatilité ayarlamaları		
	20 GETS için (%)	10 GETS için (%)	5 GETS için (%)	20 GETS için (%)	10 GETS için (%)	5 GETS için (%)	20 GETS için (%)	10 GETS için (%)	5 GETS için (%)
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707	2,829	2	1,414
2-3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828

Tablo 3

Diğer teminat veya kredi türleri

	20 GETS İçin (%)	10 GETS İçin (%)	5 GETS İçin (%)
Ana endekslere dahil hisse senetleri, ana endekslere dahil hisse senedine dönüştürülebilir tahviller	21,213	15	10,607
Teşkilatlanmış bir borsaya kote edilmiş ve bu borsada işlem gören diğer hisse senetleri veya bu hisse senetlerine dönüştürülebilir tahviller	35,355	25	17,678
Mevduat veya nakit benzeri kıymetler	0	0	0
Altın	21,213	15	10,607

Tablo 4

Kur uyumsuzluğu için volatilité ayarlaması		
20 GETS için (%)	10 GETS için (%)	5 GETS için (%)
11,314	8	5,657